

แนวทางการติดตาม
การออกกฎหมายลำดับรอง
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

จัดทำโดย
สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

แนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สรุปสาระสำคัญ

.....

ตามที่คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ได้ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ เรื่อง แนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้และระบบการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากตัวบทกฎหมาย ตำรากฎหมาย เอกสารประกอบการอบรม ข้อเสนอแนวความคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน รวมทั้งการจัดกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) จำนวน ๒ ครั้ง กล่าวคือ ระหว่างคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย และข้าราชการตำแหน่งนิติกรของสำนักกฎหมาย และระหว่างคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย และข้าราชการตำแหน่งนิติกรและตำแหน่งวิทยากรซึ่งเป็นผู้แทนของสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ตลอดจนได้สัมภาษณ์นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยตรง แล้วนั้น สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

“กฎหมายลำดับรอง” “อนุบัญญัติ” “กฎหมายลูกบท” “กฎ” เป็นชื่อเรียกกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหารตามที่รัฐสภาซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมายเพื่อใช้บังคับกับประชาชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แต่ไม่อาจดำเนินการตรากฎหมายให้บรรลุผลสำเร็จได้โดยลำพัง เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องกรอบระยะเวลาในการพิจารณากฎหมาย และในการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับที่บางครั้งเป็นปัญหาในทางเทคนิคจนเกินความสามารถของฝ่ายนิติบัญญัติที่จะกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาลงไปตามกฎหมายได้ทั้งหมด รัฐสภาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมอบอำนาจ (delegate) ให้ฝ่ายบริหารหรือองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ปรับใช้กฎหมายและรู้ถึงข้อเท็จจริงในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นผู้ออกกฎหมายในรูปของกฎหมาย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดฉบับใดฉบับหนึ่ง เพื่อกำหนดรายละเอียดในการบังคับการให้เป็นไปตามหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดฉบับที่เป็นกฎหมายแม่บท ซึ่งการออกกฎหมายลำดับรองประเภทต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารในปัจจุบันอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ในบทนิยามของคำว่า “กฎ” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ และข้อบังคับหรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ กฎหมายลำดับรองจึงเป็นเครื่องมือในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ และให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายแม่บท และมีสภาพเป็นกฎเกณฑ์การบังคับเช่นเดียวกัน เมื่อกฎหมายลำดับรองได้ผ่านกระบวนการพิจารณาในขั้นตอนต่าง ๆ จนกระทั่งได้รับความเห็นชอบจากองค์กรผู้ใช้อำนาจและประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัตินั้น นิติกรควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง รูปแบบ และกระบวนการออกกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งผู้มีอำนาจออกกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภท จึงจะสามารถตรวจสอบทบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อสรุปเรื่องที่ว่าส่วนราชการจะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะกรณีที่ไม่มีแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองแนบมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติฯ นิติกรจะต้องพิจารณาจากถ้อยคำที่บัญญัติต่อท้ายบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ อาทิ คำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” หรือ “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” หรือ “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด” เป็นต้น ซึ่งเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า จะต้องมีการออกกฎหมายลำดับรองเกี่ยวกับเรื่องที่ยกเว้นไว้ก่อนหน้า ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฯ

สำหรับการตรวจสอบทบทบัญญัติและเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้วนั้น ควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภท โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “บทอาศัยอำนาจ” ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงถึงที่มาของกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภทว่า กฎหมายลำดับรองฉบับดังกล่าวได้ออกโดยอาศัยบทบัญญัติมาตราใดของกฎหมายแม่บทในระดับพระราชบัญญัติฯ เป็นฐานในการออกกฎหมายลำดับรองฉบับนั้น รวมทั้งมาตรการรักษาการซึ่งเป็นบทบัญญัติมาตราที่ทำให้ทราบว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่กฎหมายแม่บทกำหนดไว้ และทำให้ทราบถึงแหล่งข้อมูลที่จะต้องสืบค้นว่าควรสืบค้นไปที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานใด หากตรวจสอบทบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติฯ ที่เป็นกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมแล้วไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการ นิติกรฯ จะต้องตรวจสอบทบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายฉบับที่ถูกแก้ไข (กฎหมายปัจจุบัน) เพื่อให้ทราบถึงผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายแม่บท และส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้ปฏิบัติการตามกฎหมายต่อไป ตลอดจนการนับระยะเวลาวันใช้บังคับของพระราชบัญญัติที่กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นช่วงระยะเวลาหนึ่ง และการนับระยะเวลาวันครบกำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการออกกฎหมายลำดับรอง จะต้องมีการคำนวณนับระยะเวลาที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ เพราะไม่ใช่เรื่องการนับระยะเวลาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ทั้งนี้ ควรพิจารณาข้อมูลผลการติดตามความคืบหน้าในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อติดตามการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ได้รับจากสำนักกรรมการสิทธิฯ ๑ สำนักกรรมการสิทธิฯ ๒ และสำนักกรรมการสิทธิฯ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และข้อมูลผลการติดตามความคืบหน้าในการออกกฎหมายลำดับรองของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งได้ดำเนินการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเช่นเดียวกัน เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบเหตุผลในรายละเอียดว่า ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้ดำเนินการอยู่ในขั้นตอนใด อาทิ อยู่ระหว่างการดำเนินการตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาขอร่าง ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขั้นตอนการพิจารณาให้ความเห็นชอบของหัวหน้าส่วนราชการหรือคณะกรรมการ ขั้นตอนการตรวจพิจารณาของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือขั้นตอนการประกาศในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้งต้องเป็นผู้มีทักษะในการสืบค้นข้อมูลที่ดี ตลอดจนเป็นผู้ที่ติดตามงานดี กล่าวคือ เป็นผู้สืบค้นอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้ข้อมูลผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองมีความถูกต้อง ทันสมัย เป็นปัจจุบันและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาการมีข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกัน จึงควรพัฒนาระบบการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง โดยกำหนดให้มีการติดต่อประสานงานระหว่างบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักกรรมการธิการ ๑ สำนักกรรมการธิการ ๒ และสำนักกรรมการธิการ ๓ เป็นไปอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น และ/หรือแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งจากสำนักกฎหมาย สำนักกรรมการธิการ ๑ สำนักกรรมการธิการ ๒ และสำนักกรรมการธิการ ๓ เพื่อเป็นเจ้าภาพหลักรับผิดชอบการบูรณาการข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองให้มีความถูกต้อง สอดคล้องกัน และมีความทันสมัยเป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ควรจัดทำข้อมูลเป็นรูปเล่ม ซึ่งประกอบด้วย พระราชบัญญัติฯ ที่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษา และได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเสร็จเรียบร้อยแล้ว และมีกฎหมายลำดับรองทุกฉบับที่ส่วนราชการที่ได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนั้นเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการติดตามการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บทและเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปสามารถทราบถึงรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนั้นได้อย่างครบถ้วน และถูกต้องต่อไป

.....

คำนำ

รายงานสรุปการเรียนรู้ตามแผนปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้และระบบการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง แนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการความรู้ของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร อันจะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหาร ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติได้มอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารดำเนินการดังกล่าวแทน ทั้งนี้ เพื่อให้การติดตามการบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายบริหารเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บทและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการนี้ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมายได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หนังสือ บทความทางวิชาการ และข้อเสนอแนวความคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน พร้อมทั้งจัดกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เพื่อระดมความคิดเห็นจากนิติกรของสำนักกฎหมาย และผู้แทนจากสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง รวมถึงการได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนากระบวนการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง ตลอดจนได้ดำเนินการสัมภาษณ์ความเห็นของนายวัลลภ ตังคณานุก์ษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยตรง ทำให้เนื้อหาของรายงานฉบับนี้ มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมายหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จักเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ด้านนิติบัญญัติของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในวงงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตลอดจนบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้และระบบการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

คณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
● สรุปสาระสำคัญ	ก
● คำนำ	
● บทนำ	๑
● ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายลำดับรอง	๗
● แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง	๑๕
๑. ขั้นตอนก่อนการดำเนินการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง	๑๖
๑.๑ การตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ เพื่อสรุปจำนวนเรื่อง/ฉบับของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย	๑๖
๑.๒ องค์กรความรู้ในการตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อสรุปจำนวนเรื่อง/ฉบับของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการตราเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย	๒๖
๒. ขั้นตอนระหว่างดำเนินการดำเนินการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง	๒๘
๒.๑ การตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว	๒๘
๒.๒ องค์กรความรู้ในการตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว	๓๗
๓. ขั้นตอนหลังการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง	๔๐
● แผนผังแสดงขั้นตอนการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง	๔๓
● สภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง	๔๕
● แนวทางในการพัฒนากระบวนการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ	๔๙
● บทสรุป	๕๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	๕๕
ภาคผนวก	
ก คำสั่ง หนังสือ	(๑)
• คำสั่งสำนักกฎหมาย ที่ ๓/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ ความรู้ของสำนักกฎหมาย ลงวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐	(๑)
• หนังสือเชิญประชุมคณะกรรมการความรู้ของสำนักกฎหมาย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑	(๓)
• รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการความรู้ของสำนักกฎหมาย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ในวันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมาย ชั้น ๑๓ อาคารสุขประพฤติ	(๕)
ข กิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ตามแผนปฏิบัติการการจัดการ ความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย	
กิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ในส่วนของสำนักกฎหมาย ครั้งที่ ๑	
• หนังสือเชิญประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ ที่ปรึกษากรรมการ หัวหน้าคณะกรรมการ และกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๑ ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ของสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย วันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๒ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ	(๗)
• หนังสือเชิญนิติกร สำนักกฎหมาย เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๑ ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ของสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย วันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๒ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ	(๙)
• รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เรื่อง แนวทาง การติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ของสำนักกฎหมาย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑	(๑๑)

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

กิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ในส่วนของสำนักกฎหมาย ครั้งที่ ๒

- หนังสือเชิญประธานที่ปรึกษาคณะทำงาน ที่ปรึกษาคณะทำงาน หัวหน้าคณะทำงาน และคณะทำงานเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๒ ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ของสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย วันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ (๑๕)
- หนังสือเชิญผู้แทนจำนวน ๓ สำนัก ได้แก่
สำนักกรรมการ ๑
สำนักกรรมการ ๒
สำนักกรรมการ ๓
เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๒ ตามแผนปฏิบัติการ การจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย วันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ (๑๗)
- รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เรื่อง แนวทาง การติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ของสำนักกฎหมาย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ (๒๑)
- ค บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเพื่อจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง “แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ”**
- หนังสือขออนุญาตทำการสัมภาษณ์สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อจัดทำองค์ความรู้ของสำนักกฎหมาย (๒๕)
- ประเด็นและหัวข้อคำถามสำหรับสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ เพื่อจัดทำองค์ความรู้เรื่อง “แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ” (๒๙)
- สรุปบทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเพื่อจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง “แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุน งานด้านนิติบัญญัติ” (๓๓)

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ง	ประมวลภาพการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	
	• ประมวลภาพการประชุมคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย	(๓๗)
	• ประมวลภาพกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๑	(๓๙)
	• ประมวลภาพกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๒	(๔๑)
	• ประมวลภาพสัมภาษณ์นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตาม มติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	(๔๓)
จ	บันทึกข้อความการพิจารณาให้ความเห็นชอบ รายงานสรุปการเรียนรู้ เรื่อง “แนวทางการติดตามการออก กฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ” จากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๑	(๔๕)

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหาร

โดยที่รัฐสภาซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับประชาชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ไม่อาจดำเนินการตรากฎหมายให้บรรลุผลสำเร็จได้โดยลำพัง เนื่องจากข้อจำกัดของฝ่ายนิติบัญญัติ ในเรื่องกรอบระยะเวลาในการพิจารณากฎหมาย และในการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับบางครั้งเป็นปัญหาในทางเทคนิค จนเกินความสามารถของฝ่ายนิติบัญญัติที่จะกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาลงไปตามกฎหมายได้ทั้งหมด ดังนั้น ภายใต้หลักการแบ่งแยกอำนาจ รัฐสภาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมอบอำนาจ (delegate) ให้ฝ่ายบริหารหรือองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ปรับใช้กฎหมายและรู้ถึงข้อเท็จจริงในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นผู้ออกกฎหมายในรูปของกฎหมายลำดับรองในประเภทต่าง ๆ ซึ่งฝ่ายบริหารจะสามารถกระทำได้เฉพาะแต่อาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากรัฐสภา และจะตรากฎหมายลำดับรองให้ขัดกับกฎหมายแม่บทมิได้ กฎหมายที่รัฐสภาบัญญัติขึ้นจึงกำหนดเนื้อหาเฉพาะหลักการที่สำคัญไว้ และวางกรอบสำหรับให้องค์กรที่ใช้อำนาจบริหารหรือองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไปออกกฎเกณฑ์ที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการพิจารณารายละเอียดเนื้อหาของกฎหมายในเรื่องทางเทคนิค อันจะทำให้กฎหมายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในสังคมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ

ในระบบกฎหมายของประเทศไทยนั้น หากจัดประเภทของกฎหมายตามระดับค่าบังคับของกฎหมายแล้ว อาจแบ่งได้เป็น ๒ ระดับ คือ กฎหมายระดับพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับต้น (Primary Legislation) ได้แก่ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด และประกาศของคณะปฏิวัติ หรือคณะปฏิรูปการปกครองที่มีเนื้อหาเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ และกฎหมายระดับรองจากพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายลำดับรอง (Subordinate Legislation) ได้แก่ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ และข้อบังคับ ซึ่งการออกกฎหมายลำดับรองประเภทต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารในปัจจุบันอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ในบทนิยามของคำว่า “กฎ” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ และข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ซึ่งกฎหมายลำดับรองจะเป็นเครื่องมือในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ และให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายแม่บท และมีสภาพเป็นกฎเกณฑ์การบังคับเช่นเดียวกัน เมื่อกฎหมายลำดับรองได้ผ่านกระบวนการพิจารณาในขั้นตอนต่าง ๆ จนกระทั่งได้รับความเห็นชอบจากองค์กรผู้ใช้อำนาจ

และประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว ย่อมมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนทุกคนในสังคม ซึ่งหากกฎหมายนั้นได้ผ่านการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและคนในสังคม ในทางกลับกัน หากกฎหมายดังกล่าวมีข้อบกพร่องและช่องว่างที่เอื้อต่อผู้ทุจริตนำไปใช้ในทางที่มีขอบแล้วก็จะส่งผลกระทบต่อบุคคลและสังคมโดยรวมอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังนั้น ในการยกร่างและพิจารณากฎหมายและกฎหมายลำดับรองจึงต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง มีความละเอียดรอบคอบและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ ทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาของกฎหมาย ก็จะทำให้ร่างกฎหมายมีความถูกต้องสมบูรณ์ และช่วยให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย^๑

การติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร ซึ่งปรากฏในถ้อยคำหลายคำที่บัญญัติต่อท้ายบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ ที่กำหนดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละฉบับจะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย อาทิ คำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” หรือ “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” หรือ “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด” เป็นต้น นั้น ทำให้ทราบว่าฝ่ายบริหารได้ออกกฎหมายลำดับรองครบถ้วนตามที่กฎหมายแม่บทให้อำนาจไว้หรือไม่ หรือออกกฎหมายลำดับรองบางเรื่องเกินกว่าที่กฎหมายแม่บทได้ให้อำนาจไว้หรือไม่ รวมทั้งได้ทราบถึงเหตุผลที่ยังดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองไม่แล้วเสร็จ ซึ่งมีความสำคัญต่อภารกิจของฝ่ายนิติบัญญัติในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหาร ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติได้มอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารดำเนินการดังกล่าวแทน อันจะเป็นผลให้การติดตามการบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บท และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับความเห็นของนายวัลลภ ตังคณานุก์ย์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งได้ดำเนินการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหารนับแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา โดยมีความเห็นว่า เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ติดตามแล้วพบว่า ส่วนราชการยังดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองไม่แล้วเสร็จครบถ้วนตามที่กฎหมายแม่บทให้อำนาจไว้ ก็จะกำชับให้ส่วนราชการเร่งดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จ เพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บทต่อไป และหากติดตามแล้วพบว่า กฎหมายลำดับรองที่ดำเนินการออกเสร็จเรียบร้อยแล้วนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่สอดคล้องกับกฎหมายแม่บท

^๑ อีรพัฒน์ พิเชฐวงศ์, เค้าโครงข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางานตำแหน่งประเพณีวิชาการ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นิติกร ระดับ ชำนาญการพิเศษ เรื่อง แนวทางการยกร่างกฎหมายลำดับรอง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภาและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และรองรับภารกิจเกี่ยวกับการบริหารราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๙), น.๒ - ๓.

ก็จะท้วงติงให้ฝ่ายบริหารมีการแก้ไขต่อไป รวมทั้งกรณีที่ว่าส่วนราชการยังดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองไม่แล้วเสร็จก็จะขอให้ส่วนราชการชี้แจงด้วยว่า อยู่ในขั้นตอนใดและเหตุผลที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ^๒

ดังนั้น ข้อมูลผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองจึงเป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้ทราบถึงความคืบหน้าในการตรากฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหาร ปัญหาหรืออุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายบริหาร ซึ่งส่วนหนึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ส่วนราชการยังดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแม่บทไม่แล้วเสร็จ รวมทั้งกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการที่ได้ดำเนินการออกเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการติดตามการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บทและประชาชนทั่วไปสามารถทราบถึงรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนั้นได้อย่างครบถ้วน และถูกต้องต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

๒.๑ เพื่อศึกษาแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารออกกฎหมายลำดับรอง

๒.๒ เพื่อศึกษาโครงสร้าง รูปแบบ และกระบวนการออกกฎหมายลำดับรอง

๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางการตรวจสอบทบทวนปัญหาและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ เพื่อสรุปจำนวนกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติ

๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการติดตามผลการออกกฎหมายลำดับรองของสำนักกฎหมายและสำนักกรรมการ ๑ และสำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒.๕ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของสำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑ และสำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ และคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒.๖ เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง

^๒สัมภาษณ์นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

๓. วิธีการในการจัดทำแนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

๓.๑ ศึกษาแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารออกกฎหมายลำดับรอง จากหนังสือคู่มือการร่างกฎหมาย และข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน

๓.๒ ศึกษาโครงสร้าง รูปแบบ และกระบวนการออกกฎหมายลำดับรองจากตัวบทกฎหมาย หนังสือคู่มือการร่างกฎหมาย และข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน

๓.๓ จัดกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ระหว่างนิติกรของสำนักกฎหมาย กับนิติกรและ/หรือวิทยากร ของสำนักกรรมการ ๑ และสำนักกรรมการ ๒ สำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อ

๑) แลกเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการในการตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ เพื่อสรุปจำนวนหรือเรื่องที่ฝ่ายบริหารต้องออกกฎหมายลำดับรองของนิติกร สำนักกฎหมาย

๒) แลกเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการในการติดตามผลการออกกฎหมายลำดับรองสภาพปัญหาหรืออุปสรรค รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการติดตาม สภาพปัญหาหรืออุปสรรค และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของนิติกร สำนักกฎหมาย และนิติกรและ/หรือวิทยากร ของสำนักกรรมการ ๑ และสำนักกรรมการ ๒ สำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓.๔ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยตรง เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง แนวทางการติดตามฯ สภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการติดตามฯ และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการติดตามฯ

๔. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๑ ได้ทราบถึงแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจให้ฝ่ายบริหารออกกฎหมายลำดับรอง

๔.๒ ได้ทราบถึงโครงสร้าง รูปแบบ และกระบวนการออกกฎหมายลำดับรอง

๔.๓ ได้ทราบถึงแนวทางการตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ เพื่อสรุปจำนวนหรือเรื่องที่ฝ่ายบริหารต้องตรากฎหมายลำดับรองของนิติกร สำนักกฎหมาย

๔.๔ ได้ทราบถึงแนวทางหรือวิธีการติดตามผลการออกกฎหมายลำดับรอง สภาพปัญหา หรืออุปสรรค รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตาม การตรากฎหมายลำดับรอง ของนิติกร สำนักกฎหมาย และนิติกรและ/หรือวิทยากร ของสำนักกรรมการ ๑ และสำนักกรรมการ ๒ สำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่ เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการ ติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ

๔.๕ สามารถจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นรูปเล่ม เพื่อสำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากร ที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๖ สามารถจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตาม การออกกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหารเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ

.....

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายลำดับรอง

.....

ในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัตินั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนิติกร โดยเฉพาะบุคลากรของสำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ควรมีความรู้ความเข้าใจองค์ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายลำดับรอง ได้แก่ ความหมาย แนวคิด หลักการ หลักการที่สำคัญ โครงสร้าง รูปแบบ และกระบวนการตรากฎหมายลำดับรอง ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหารให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป ในการนี้ สำนักกฎหมายได้รวบรวมองค์ความรู้ในเรื่องนี้จากตัวบทกฎหมาย หนังสือคู่มือการร่างกฎหมาย และข้อเสนอแนวคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางาน โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ความหมายของกฎหมายลำดับรอง

“กฎหมายลำดับรอง” “อนุบัญญัติ” “กฎหมายลูกบท” “กฎ” เป็นชื่อเรียกกฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายบริหาร หมายถึง บรรดากฎหมายซึ่งองค์กรของรัฐฝ่ายปกครองได้ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดฉบับใดฉบับหนึ่ง เพื่อกำหนดรายละเอียดในการบังคับการให้เป็นไปตามหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดที่เป็นกฎหมายแม่บท (Parent Legislation) ซึ่งมีค่าบังคับต่ำกว่าพระราชบัญญัติและพระราชกำหนด ซึ่งการออกกฎหมายลำดับรองประเภทต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารในปัจจุบันอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ในบทนิยามของคำว่า “กฎ” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ และข้อบังคับหรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ^๑

๒. หลักการที่สำคัญของกฎหมายลำดับรอง

ฝ่ายบริหารจะมีอำนาจตรากฎหมายลำดับรองได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย โดยเนื้อหาสาระในข้อกำหนดของกฎหมายลำดับรองต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้ รวมทั้งวิธีการออกและวิธีการใช้บังคับกฎหมายลำดับรองต้องเป็นไปตามวิธีการที่กำหนดไว้

^๑ อรรถาธิบาย พินิจพิเคราะห์, อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑, น.๒ - ๓.

ในกฎหมายแม่บท ด้วยเหตุนี้ ในตอนต้นของกฎหมายลำดับรองมักจะขึ้นต้นด้วยประโยคที่ว่า “อาศัยอำนาจตามความในมาตรา แห่งพระราชบัญญัติ” เนื่องจากฝ่ายบริหารจะต้องอ้างถึงที่มาของกฎหมายลำดับรองเสมอว่ามีกฎหมายแม่บทฉบับใดที่ได้ให้อำนาจออกกฎหมายลำดับรองได้ ซึ่งผลในทางกฎหมายที่สำคัญ คือ ในกรณีที่กฎหมายแม่บทถูกยกเลิกอันมีผลทำให้กฎหมายแม่บทสิ้นสุดการมีผลใช้บังคับ กฎหมายลำดับรองก็จำต้องสิ้นสุดลงตามไปด้วย เพราะกฎหมายลำดับรองจะดำรงอยู่โดยปราศจากการอาศัยอำนาจของกฎหมายแม่บทไม่ได้^๒

๓. โครงสร้างและรูปแบบของกฎหมายลำดับรอง

๓.๑ พระราชกฤษฎีกา คือ กฎเกณฑ์ทางกฎหมายซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ หรือทรงอาศัยอำนาจตามกฎหมายระดับพระราชบัญญัติฉบับใดฉบับหนึ่งตราขึ้นใช้บังคับตามคำแนะนำและยินยอมของคณะรัฐมนตรี^๓ การตราพระราชกฤษฎีกาจะใช้ในกรณีที่มีความสำคัญมากกว่าปกติ หรือเป็นส่วนที่ขยายต่อจากพระราชบัญญัติ และประเพณีการตราพระราชกฤษฎีกานั้น พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ตรา โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ซึ่งร่างพระราชกฤษฎีกาจะต้องนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อให้รัฐบาลจะต้องตระหนักว่าอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกามีใช้อำนาจของรัฐบาลโดยลำพัง แต่ต้องมีเหตุเหมาะสมที่จะสามารถถวายคำอธิบายต่อพระมหากษัตริย์ได้ก่อนทรงลงพระปรมาภิไธย และจะออกในกรณีที่มีความสำคัญเพื่อประโยชน์ของกฎหมายแม่บท เช่น กำหนดวันใช้บังคับกฎหมายแม่บท^๔

พระราชบัญญัติที่ให้อำนาจฝ่ายบริหารตราพระราชกฤษฎีกามักจะกำหนดให้พระราชกฤษฎีกามีเนื้อหาที่กำหนดในเรื่อง ๑) ระยะเวลาเริ่มต้นบังคับใช้พระราชบัญญัติ เพื่อให้รัฐบาลใช้ดุลพินิจพิจารณานำพระราชบัญญัติมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ๒) สถานที่ กิจการ บุคคล หรือสิ่งของที่พระราชบัญญัติจะบังคับใช้ หรือจะยกเว้นไม่บังคับใช้ และ ๓) รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดบริหารราชการแผ่นดินซึ่งเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในทางปกครอง

การออกกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหารประเภทพระราชกฤษฎีกามีรูปแบบและโครงสร้าง^๕ ดังนี้

๑) ชื่อของพระราชกฤษฎีกา มักตั้งชื่อร่างพระราชกฤษฎีกาจะต้องครอบคลุมเนื้อหาของพระราชกฤษฎีกาฉบับนั้น และต้องพยายามสื่อให้ผู้ใช้อกฎหมายได้เข้าใจสิ่งที่เป็นสาระสำคัญของร่างพระราชกฤษฎีกาให้ชัดเจนที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นไปตามเนื้อหาของกฎหมายอันเป็นมาตราแม่บท

^๒ เฟิงอ้าง, น. ๓๑.

^๓ โกเมศ ขวัญเมือง และสิทธิกร คักดีแสง, การศึกษาแนวใหม่ : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๕๓), น.๔๗.

^๔ ประเสริฐ สุขสบาย, “การออกกฎหมายของฝ่ายบริหาร”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๔๙), น.๕๐.

^๕ ธรรมนิตย์ สมนันตกุล, กฎทางปกครอง, เอกสารประกอบการบรรยายอบรมหลักสูตรนักกฎหมายมหาชนภาครัฐรุ่นที่ ๑ (ภาค ๒) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖, น.๑๕ – ๓๐.

๒) คำปรารภ จะเขียนไม่ยาวนัก เพราะเหตุผลที่มาของการตราพระราชกฤษฎีกาได้ระบุไว้ในบันทึกหลักการและเหตุผลแล้ว เมื่อลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาก็จะพิมพ์เหตุผลดังกล่าวไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกาที่ประกาศด้วย

๓) การอ้างบทอาศัยอำนาจ การตราพระราชกฤษฎีกาต้องอ้างบทอาศัยอำนาจของกฎหมายแม่บทเสมอ ไม่ว่าจะตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือโดยอำนาจของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติอันเป็นแม่บท

๔) วันใช้บังคับ โดยอาจกำหนดให้มีผลใช้บังคับในวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่...เป็นต้นไป หรือกำหนดให้ใช้บังคับย้อนหลัง

๕) การจัดหมวดหมู่ที่มีความยาวมาก ๆ อาจจัดแบ่งหมวดหมู่เช่นเดียวกับการจัดหมวดหมู่ของพระราชบัญญัติ

๖) มาตรการรักษาการ ต้องมีมาตราผู้รักษาการเพื่อให้ทราบว่ารัฐมนตรีใดเป็นผู้จะต้องรับผิดชอบหรือดูแลการปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา กรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกพระราชกฤษฎีกาก่อน ซึ่งเป็นการแทรกเนื้อความเข้าไปในพระราชกฤษฎีกาก่อน เราจะถือว่าเนื้อความเข้าไปแทนที่เดิม จึงไม่ต้องระบุรัฐมนตรีผู้รักษาการไว้อีก ทั้งนี้ เว้นแต่การที่แทรกเข้าไปนั้น รัฐมนตรีต้องมีหน้าที่จะต้องทำบางสิ่งบางอย่างด้วย เช่น เปลี่ยนกระบวนการทำงานจากเดิมก็ต้องระบุรัฐมนตรีผู้รักษาการไว้ด้วย

๓.๒ กฎกระทรวง

กฎกระทรวง คือ บรรดากฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ อาศัยอำนาจจากพระราชบัญญัตินั้นตราออกมาใช้บังคับ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี^๖

การออกกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหารประเภทกฎกระทรวงมีรูปแบบและโครงสร้าง^๗ ดังนี้

๑) ชื่อของกฎกระทรวง

ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๔/๑๓๒๖๗ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ ได้กำหนดรูปแบบชื่อกฎกระทรวง ดังนี้

- ควรกำหนดรูปแบบกฎกระทรวงให้มีชื่อแสดงเนื้อหาสาระให้เป็นไป ในลักษณะเดียวกับกฎหมายรูปแบบอื่น ๆ

- กฎกระทรวงที่มีการระบุชื่อเนื้อหาสาระในเรื่องใดไว้เป็นครั้งแรกเป็นฉบับที่หนึ่ง และหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันนั้นต่อไปก็จะเป็นฉบับที่สอง และฉบับที่สาม ตามลำดับ

- กรณีเรื่องที่ออกกฎกระทรวงหลายเรื่องมีความสัมพันธ์กันสมควรที่จะนำมากำหนดรวมไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้อ่านกฎกระทรวงเกิดความเข้าใจได้ง่ายในความเชื่อมโยงกัน แม้ว่าจะมีฐานที่มาในการให้ออกกฎกระทรวงจากหลายมาตราในพระราชบัญญัตินั้น ก็อาจนำมากำหนดไว้ในกฎกระทรวง

^๖ โภเมศ ขวัญเมือง และสิทธิกร ศักดิ์แสง, อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓, น.๓๗.

^๗ อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓, น. ๓๘.

เดียวกัน และในกรณีเช่นนี้การใช้ชื่อกฎกระทรวงควรให้ความหมายครอบคลุมทุกเรื่องที่มีอยู่ในเนื้อหาสาระ แต่ต้องให้ความสะดวกในการอ้างอิงกฎกระทรวงนั้น และให้ความยืดหยุ่นเพียงพอในการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของกฎกระทรวงนั้นในภายหลังด้วย

๒) บทอาศัยอำนาจ

กฎกระทรวงเป็นกฎหมายลำดับรองที่ต้องอ้างอิงที่มาของการออกกฎกระทรวงเช่นเดียวกับการออกกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ และแบบการอ้างอิงก็เช่นเดียวกับพระราชกฤษฎีกา

๓) วันใช้บังคับ

วันใช้บังคับของกฎกระทรวงจะไม่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติแม่บททุกฉบับที่ให้อำนาจออกกฎกระทรวง จะกำหนดไว้แล้วว่า กฎกระทรวงเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นอันใช้บังคับได้ ในกรณีกฎกระทรวงที่ออกตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะเห็นได้ว่าได้กำหนดวันใช้บังคับกฎกระทรวงไว้ด้วย

๔) การแบ่งหมวดหมู่

กฎกระทรวงไม่จำเป็นต้องมีหมวดหมู่เสมอไป หากมีเนื้อหาหลายมาก ๆ ก็จำเป็นต้องแบ่งหมวดหมู่ เช่น กฎกระทรวงที่เกี่ยวกับเครื่องแบบต่าง ๆ

๕) การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมมีรูปแบบในการใช้ถ้อยคำในการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติม เช่นเดียวกับการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกา

๖) การลงนามของรัฐมนตรีในกฎกระทรวง

การออกกฎหมายในระดับกฎกระทรวงโดยปกติแล้วรัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะเป็นผู้ลงนาม

๓.๓ ประกาศ

ประกาศ คือ กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่ให้อำนาจแก่ส่วนราชการ หรือคณะกรรมการซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดูแลการบังคับใช้กฎหมายตราออกมาใช้บังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ^๔ หากรัฐมนตรีเป็นผู้ออก จะเรียกว่า ประกาศกระทรวง หากอธิบดีเป็นผู้ออกจะเรียกว่า ประกาศกรม หากคณะกรรมการเป็นผู้ออก จะเรียกว่า ประกาศคณะกรรมการ และหากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเป็นผู้ออก จะเรียกว่า ประกาศเจ้าพนักงาน เป็นต้น ทั้งนี้ การออกประกาศดังกล่าวสามารถประกาศใช้ได้โดยไม่ต้องผ่านการอนุมัติของรัฐมนตรี

การออกกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหารประเภทประกาศกระทรวงมีรูปแบบและโครงสร้าง^๕ ดังนี้

๑) ชื่อของประกาศ

จะกำหนดตามหน่วยงานของผู้ออกประกาศไม่ว่าราชการระดับกระทรวง กรม คณะกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองซึ่งเป็นไปตามที่กฎหมายแม่บทกำหนดไว้

^๔ โภเมศ ขวัญเมือง และสิทธิกร ศักดิ์แสง, อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๓, น.๓๙.

^๕ อธิปไตย พิเชษฐวงศ์, อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑, น. ๓๙ - ๔๐.

๒) คำปรารภ

ไม่มีแบบที่แน่นอนตายตัว แต่มักเขียนให้เห็นถึงที่มาของการออกประกาศ หรือจะกล่าวถึงหลักการและวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันที

๓) บทอาศัยอำนาจ

โดยทั่วไปแล้วประกาศต้องมีบทอาศัยอำนาจอันเป็นที่มาของการออกประกาศและหากประกาศที่มีเนื้อหาเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต้องอ้างบทอาศัยอำนาจเช่นเดียวกับพระราชกฤษฎีกาและกฎกระทรวง

๔) วันใช้บังคับ

แบบวันใช้บังคับของประกาศจะเขียนแตกต่างกันออกไป เช่น ใช้คำว่า “ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ... เป็นต้นไป” หรือ “ประกาศ ณ วันที่ ...” หรืออาจใช้ควบคู่กันว่า “ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป” และ “ให้ไว้ ณ วันที่ ...” แล้วลงชื่อผู้มีอำนาจออกประกาศ

๕) การแบ่งหมวดหมู่

โดยทั่วไปแล้วประกาศมักไม่มีการแบ่งหมวดหมู่เนื่องจากเนื้อหาไม่ยาวมาก

๖) การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติม

ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ควรใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวง และมีข้อสังเกตว่าถ้าเป็นไปได้ควรยกเลิกประกาศฉบับเดิมแล้วเขียนใหม่ เพราะจะสะดวกในการอ้างอิงและการค้นหาได้มากกว่า ซึ่งประกาศส่วนมากก็ไม่ยาวและเขียนสิ่งที่ต้องการใหม่ได้อยู่แล้ว

๓.๔ ระเบียบ

ระเบียบเป็นกฎหมายลำดับรองที่กำหนดรายละเอียดคล้ายกับกฎกระทรวง ที่มีเนื้อหาเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ข้อบังคับตามที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้ ความแตกต่างคงมีเพียงระดับความสำคัญของเรื่องและองค์กร ผู้มีอำนาจตรา เพราะกฎกระทรวงตราขึ้นโดยรัฐมนตรี แต่ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดตราขึ้นโดยคณะกรรมการตามกฎหมาย หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมาย^{๑๐}

“ระเบียบ” คือ บรรดาข้อความที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ได้วางไว้ โดยจะอาศัยอำนาจของกฎหมายหรือไม่ก็ได้ เพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติงานเป็นการประจำ และมักมีรายละเอียดตามแบบที่ ๕ ท้ายระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖

การออกระเบียบมีรูปแบบและโครงสร้าง^{๑๑} ดังนี้

๑) ชื่อของระเบียบ

จะกำหนดตามหน่วยงานผู้อออกระเบียบไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการระดับกระทรวง กรม หรือคณะกรรมการ โดยชื่อระเบียบมักเป็นไปตามที่กฎหมายแม่บทกำหนด

^{๑๐}รตาวรรณ เกื้อกุลเกียรติ, “การตรากฎหมายลำดับรองในประเทศไทย”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓), น.๘๘.

^{๑๑}ธีรพัฒน์ พิเชฐวงศ์, อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๑, น. ๓๙ - ๔๐.

๒) คำปรารภ

คำปรารภของระเบียบ ไม่มีแบบที่แน่นอนตายตัว แต่ขอให้เขียนให้ชัดเจน โดยแสดงที่มาของการออกระเบียบหรือจะกล่าวถึงหลักการและวัตถุประสงค์ไว้กว้าง ๆ ก็ได้ เพื่อประโยชน์ของผู้อ่านเข้าใจได้ทันที

๓) บทอาศัยอำนาจ

ในการออกระเบียบต้องอ้างบทอาศัยอำนาจในการออก เช่นเดียวกับการออกกฎหมายลำดับรองประเภทอื่น

๔) การแบ่งหมวดหมู่

มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกันกับพระราชกฤษฎีกาและกฎกระทรวง

๕) การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติม

มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับพระราชกฤษฎีกาและกฎกระทรวง

๓.๕ ข้อบังคับ^{๑๒}

“ข้อบังคับ” คือ บรรดาข้อความที่ผู้มีอำนาจหน้าที่กำหนดให้ใช้โดยอาศัยอำนาจของกฎหมายที่บัญญัติให้กระทำได้ และมักมีรายละเอียดตามแบบที่ ๖ ทำยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ดังนี้

๑) ข้อบังคับ ให้ลงชื่อส่วนราชการที่ออกข้อบังคับ

๒) ว่าด้วย ให้ลงชื่อของข้อบังคับ

๓) ฉบับที่ ถ้าเป็นข้อบังคับที่กล่าวถึงเป็นครั้งแรกในเรื่องนั้น ไม่ต้องลงว่า เป็นฉบับที่เท่าใด แต่ถ้าเป็นข้อบังคับเรื่องเดียวกันที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ลงเป็นฉบับที่ ๒ และ ที่ถัด ๆ ไปตามลำดับ

๔) พ.ศ. ให้ลงตัวเลขของปีพุทธศักราชที่ออกข้อบังคับ

๕) ข้อความ ให้อ้างเหตุผลโดยย่อเพื่อแสดงถึงความมุ่งหมายที่ต้องออกข้อบังคับและอ้างบทอาศัยอำนาจในการออกข้อบังคับนั้นด้วย

๖) ข้อ ให้เรียงข้อความที่จะใช้บังคับเป็นข้อ ๆ โดยให้ ข้อ ๑ เป็นชื่อข้อบังคับ ข้อ ๒ เป็นวันใช้บังคับกำหนดว่าให้ใช้บังคับตั้งแต่เมื่อใด และข้อสุดท้ายเป็นข้อผู้รักษาการ ข้อบังคับใดถ้ามีมากข้อหรือหลายเรื่องจะแบ่งเป็นหมวดก็ได้ โดยให้ย้ายข้อผู้รักษาการไปเป็นข้อสุดท้ายก่อนที่จะขึ้น หมวด ๑

๗) ประกาศ ณ วันที่ ให้ลงตัวเลขของวันที่ ชื่อเต็มของเดือน และตัวเลขของปีพุทธศักราชที่ออกข้อบังคับ

๘) ลงชื่อ ให้ลงลายมือชื่อผู้ออกข้อบังคับ และพิมพ์ชื่อเต็มของเจ้าของลายมือชื่อไว้ใต้ลายมือชื่อ

๙) ตำแหน่ง ให้ลงตำแหน่งของผู้ออกข้อบังคับ

^{๑๒}ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษที่ ๙๙ ง หน้า ๑ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘.

ทั้งนี้ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกำหนดเป็นกฎหมายลำดับรองที่อาจขอความเห็นชอบโดยมติของคณะรัฐมนตรีหรือไม่ช่อก่อนก็ได้ ไม่มีหลักเกณฑ์ในการเสนอแน่อน ขึ้นอยู่กับว่ารัฐมนตรีผู้เสนอเห็นว่าเป็นหลักการสำคัญที่คณะรัฐมนตรีควรรับทราบเสียก่อนหรือไม่ หรือขึ้นอยู่กับพระราชบัญญัติอันเป็นแม่บทจะกำหนดว่าเมื่อออกจะต้องขอความเห็นชอบจากผู้ใดก่อนหรือไม่สามารถออกได้แม้โดยไม่ต้องอ้างบทอาศัยอำนาจใดๆ ถ้าเป็นการออกกฎเกณฑ์ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการบริหารภายในส่วนราชการนั้น โดยถือว่าเป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินที่จะดูแลบังคับบัญชาหรือจัดการงานให้เป็นไปโดยเรียบร้อย^{๑๓}

๔. กระบวนการออกกฎหมายลำดับรอง^{๑๔}

เมื่อกล่าวถึงกระบวนการออกกฎหมายลำดับรองนั้น จะเริ่มต้นจากการที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบ เช่น กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องนั้นขึ้นมา

สำหรับกฎหมายลำดับรองประเภทพระราชกฤษฎีกา และกฎกระทรวงนั้น ถือเป็นกฎหมายลำดับรองที่มีความสำคัญ ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบจึงต้องเรื่องเสนอให้คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติในหลักการของกฎหมายลำดับรองดังกล่าวก่อนส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นผู้ตรวจพิจารณาต่อไป

เมื่อร่างพระราชกฤษฎีกาได้ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะประสานงานกับหน่วยงานเจ้าของเรื่อง เพื่อให้ทำการตรวจทานความถูกต้อง แล้วจึงนำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป ส่วนร่างกฎกระทรวงที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งกลับไปให้รัฐมนตรีผู้มีอำนาจได้พิจารณาลงนาม เมื่อได้มีการลงพระปรมาภิไธยหรือลงนาม แล้วแต่กรณีแล้ว จึงจะนำไปประกาศราชกิจจานุเบกษาต่อไป

อนึ่ง สำหรับกฎหมายลำดับรองประเภทอื่น เช่น ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ฯลฯ โดยปกติแล้ว จะไม่ต้องนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ก็จะมีขั้นตอนกระบวนการออกกฎหมายลำดับรองตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายแม่บทว่าด้วยการนั้น

^{๑๓} สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, คู่มือร่างกฎหมาย: การร่างกฎหมายและแบบของกฎหมาย ปรับปรุงครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๕๐), น.๙๙ - ๑๐๐.

^{๑๔} ประเสริฐ สุขสบาย, อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๔ น.๙๐ - ๙๑, อ้างใน ธีรพัฒน์ พิเชฐวงศ์, น. ๓๒.

แนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

.....

สำนักกฎหมายได้ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับแนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ โดยการจัดกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ในหัวข้อองค์ความรู้เรื่อง “แนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ” จำนวน ๒ ครั้ง กล่าวคือ

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๒ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ ระหว่างคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย และข้าราชการตำแหน่งนิติกรกลุ่มงานกฎหมาย ๑ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ และกลุ่มงานพัฒนากฎหมายของสำนักกฎหมาย

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ ระหว่างคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย และข้าราชการตำแหน่งนิติกรและตำแหน่งวิทยากรซึ่งเป็นผู้แทนของสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) แลกเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการในการพิจารณาบทบัญญัติและเนื้อหาของกฎหมายเพื่อสรุปจำนวนหรือเรื่องที่ฝ่ายบริหารต้องตรากฎหมายลำดับรองของข้าราชการตำแหน่งนิติกรกลุ่มงานกฎหมาย ๑ และกลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย และ

๒) แลกเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการในการติดตามผลการออกกฎหมายลำดับรองของนิติกรกลุ่มงานกฎหมาย ๑ และกลุ่มงานกฎหมาย ๒ ของสำนักกฎหมาย และนิติกรและวิทยากรของสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓

นอกจากนั้น สำนักกฎหมายได้ดำเนินการสัมภาษณ์นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติฯ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประธานคณะกรรมาธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ เพื่อรวบรวมองค์ความรู้อันเกิดจากประสบการณ์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรง และเป็นองค์ความรู้ที่มีความสอดคล้องกับภารกิจสำคัญประการหนึ่งของคณะอนุกรรมการฯ ซึ่งได้ดำเนินการติดตามฯ นับแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา

ในการนี้ จึงสามารถสรุปแนวทางและองค์ความรู้ในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติได้ ดังนี้

๑. ขั้นตอนก่อนการดำเนินการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง

๑.๑ การตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อสรุปจำนวนเรื่อง/ฉบับของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย

เนื่องจากการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองฯ ณ ปัจจุบัน เป็นการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ/พระราชบัญญัติ/พระราชกำหนดที่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา ซึ่งในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ นั้น ยังไม่มีการเสนอแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองแนบมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติที่เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ แต่อย่างใด

ทั้งนี้ ได้มีการเสนอแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นมา ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ได้เห็นชอบให้ทุกส่วนราชการเสนอแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกรอบระยะเวลา มาพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีรับทราบและเพื่อติดตามความคืบหน้าด้วย และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐ ที่ได้เห็นชอบให้ทุกส่วนราชการจัดทำกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองเพิ่มเติมในการเสนอแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกรอบระยะเวลาของร่างพระราชบัญญัติด้วย เว้นแต่เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน

ดังนั้น จึงสามารถสรุปแนวทางในการตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เพื่อสรุปจำนวนหรือเรื่องในส่วนราชการจะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแต่ละฉบับ ของนิติกรกลุ่มงานกฎหมาย ๑ และกลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมายได้ ดังนี้

๑) กรณีมีแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองแนบมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติฯ จะพิจารณาตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฉบับที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองดังกล่าวประกอบกัน ทั้งนี้ เนื่องจากการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติวาระที่สอง ชั้นกรรมาธิการ อาจมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ซึ่งอาจมีผลให้กฎหมายลำดับรองที่จะต้องตราเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนั้นแตกต่างไปจากแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่ได้เสนอมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติฯ ที่เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการได้

๒) กรณีไม่มีแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองแนบมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติฯ ที่เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ จะตรวจสอบบทบัญญัติ และเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมถึงพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ตัวอย่างการตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ

กรณีกฎหมายแม่บทกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็น “พระราชกฤษฎีกา”

(๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องกำหนดให้การทำสัญญาการผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรกับบุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่ถึงสิบลายแต่ไม่น้อยกว่าสองรายขึ้นไปประเภทใด ต้องนำระบบเกษตรพันธสัญญาตามพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “ให้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกา” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า **จะต้องมีการตราพระราชกฤษฎีกา** เกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติไว้ก่อนหน้าถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น พระราชกฤษฎีกาที่จะต้องออกตามความในมาตรา ๔ วรรคสองเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ จำนวน ๑ ฉบับ คือ “**พระราชกฤษฎีกา**กำหนดให้การทำสัญญาการผลิตผลหรือบริการทางการเกษตรระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจทางการเกษตรกับบุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่ถึงสิบลายแต่ไม่น้อยกว่าสองรายขึ้นไปประเภทใด ต้องนำระบบเกษตรพันธสัญญาไปใช้บังคับ”

(๒) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า “ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้มีหน้าที่เสียภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับสินค้าหรือบริการ **ตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา** แต่ไม่เกินร้อยละสิบของภาษีที่จะต้องเสียเพิ่มขึ้นตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีเศษของหนึ่งสตางค์ให้ปัดทิ้ง”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “ตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า **จะต้องมีการตราพระราชกฤษฎีกา** เกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติไว้ก่อนหน้าถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น จึงมีพระราชกฤษฎีกาที่จะต้องออกตามความในมาตรา ๑๕๐ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๑ ฉบับ คือ “**พระราชกฤษฎีกา**กำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น”

จึงต้องออกกฎกระทรวง ตามความในมาตรา ๑๖ วรรคสอง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ จำนวน ๑ ฉบับ คือ กฎกระทรวง เรื่อง การกำหนดและการใช้ราคาบุคลากร

กรณีกฎหมายแม่บทกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็น “ประกาศกระทรวง”

(๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๐ บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา ๒๐ ก่อนการดำเนินการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา ผู้ประกอบธุรกิจทางการเกษตรต้องจัดทำเอกสารสำหรับการซื้อและร่างสัญญาให้เกษตรกรผู้เข้าทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญาทราบเป็นการล่วงหน้า พร้อมทั้งรับรองความถูกต้องของข้อมูลตามเอกสารสำหรับการซื้อ และต้องส่งสำเนาเอกสารสำหรับการซื้อดังกล่าวให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เก็บไว้ เพื่อใช้เป็นเอกสารในการตรวจสอบจำนวนหนึ่งชุด

การจัดส่งและเก็บรักษาเอกสารตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า **จะต้องมีการออกประกาศหลักเกณฑ์**เกี่ยวกับเรื่องที่ยกขึ้นไว้ก่อนหน้าถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ จึงต้องออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามความในมาตรา ๒๐ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ จำนวน ๑ ฉบับ คือ **ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดส่งและเก็บรักษาเอกสารสำหรับการซื้อเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา**

(๒) พระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติไว้ว่า “พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่สถานพยาบาลซึ่งดำเนินการโดยกระทรวงทบวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษาของรัฐ หน่วยงานอื่นของรัฐสภาภาษาไทย และ**สถานพยาบาลอื่นซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนด**”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “สถานพยาบาลอื่นซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนด” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า **จะต้องมีการออกประกาศ**เกี่ยวกับเรื่องที่ยกขึ้นไว้ก่อนหน้าถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ จึงต้องออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ จำนวน ๑ ฉบับ คือ **ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สถานพยาบาลอื่นที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัตินี้**

กรณีกฎหมายแม่บทกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็น “ประกาศกรม”

(๑) พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติไว้ว่า “ให้เจ้าของเรือจัดให้มีพื้นที่และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมอาหารเพื่อให้สามารถจัดเตรียมอาหารได้อย่างถูกสุขลักษณะและถูกหลักโภชนาการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมอนามัยประกาศกำหนด”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมอนามัยประกาศกำหนด” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า จะต้องมีการออกประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติไว้ก่อนหน้าถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น อธิบดีกรมอนามัย จึงต้องออกประกาศกรมอนามัย ตามความในมาตรา ๗๗ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จำนวน ๑ ฉบับ คือ ประกาศกรมอนามัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดพื้นที่และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมอาหารสำหรับเรือเดินทะเล

(๒) พระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๑๗ บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดประสงค์จะโฆษณาหรือประกาศด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล นอกจากชื่อและที่ตั้งของสถานพยาบาลตามที่ปรากฏในใบอนุญาต ต้องได้รับอนุมัติข้อความ เสีย หรือภาพที่ใช้ในการโฆษณาหรือประกาศจากผู้อนุญาต ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าใช้จ่ายที่ผู้อนุญาตประกาศกำหนด”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าใช้จ่ายที่ผู้อนุญาตประกาศกำหนด” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า จะต้องมีการออกประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติไว้ก่อนหน้าถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพมอบหมาย ซึ่งเป็นผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงต้องออกประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ตามความในมาตรา ๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๘ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จำนวน ๑ ฉบับ คือ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล

กรณีกฎหมายแม่บทกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็น “ข้อบังคับ”

(๑) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติไว้ว่า “หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัยและระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๔๓ การตรวจรับฎีกา การแก้ฎีกา การพิจารณา และการพิพากษาคดี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า **จะต้องมีการออกข้อบังคับ** เกี่ยวกับเรื่องที่ยกมาในบทบัญญัติไว้ก่อนหน้าถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น ประธานศาลฎีกาจึงต้องออกข้อบังคับ ตามความในมาตรา ๔๖ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จำนวน ๑ ฉบับ คือ **ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัยและระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๔๓ การตรวจรับฎีกา การแก้ฎีกา การพิจารณา และการพิพากษาคดี**

(๒) พระราชบัญญัติสถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติไว้ว่า “สถาบัน อาจกำหนดให้มี เครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายของนักศึกษาและบุคลากรสถาบันได้ โดยทำเป็นข้อบังคับของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า แม้ว่าจะปรากฏการใช้ถ้อยคำในตอนท้ายของบทบัญญัติมาตราดังกล่าวไว้ว่า “โดยทำเป็นข้อบังคับของสถาบันและประกาศในราชกิจจานุเบกษา” แต่เมื่อพิจารณาความโดยรวมทั้งมาตรา ซึ่งปรากฏถ้อยคำในตอนต้นว่า “อาจกำหนดให้มี...” ซึ่งถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า **จะออกข้อบังคับ** เกี่ยวกับเรื่องที่ยกมาในบทบัญญัติไว้หลังจากถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น หากสภาสถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทยพิจารณาเห็นควรออกข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรานี้ จึงมีอำนาจออก **ข้อบังคับว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายของนักศึกษาและบุคลากรสถาบัน**

กรณีกฎหมายแม่บทกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็น “ข้อกำหนด”

(๑) พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๘๖ ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดีเมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคล หรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา โดยการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายด้วยหากคดีนั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าพนักงานอัยการไม่เห็นชอบกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ส่งแก้ไขแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือสั่งดำเนินคดีต่อไป และให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้เกี่ยวข้องทราบ หากพนักงานอัยการเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้ว เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าวและให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทันที พร้อมทั้งรายงานให้ศาลทราบ ทั้งนี้ แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายด้วยหากคดีนั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลพิจารณาสั่งตามความเห็นสมควร

ศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ทั้งนี้ ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่าจะต้องมีการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติไว้ก่อนหน้าถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงต้องออกข้อกำหนด ตามความในมาตรา ๘๖ วรรคสามและวรรคสี่ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้จำนวน ๑ ฉบับ คือ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยแนวทางการพิจารณากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูก่อนฟ้องคดี

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติไว้ว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ แม้ว่าการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่ความในการโต้แย้งคัดค้านพยานหลักฐานนั้นแล้ว เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น **ทั้งนี้ ตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา**”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “ทั้งนี้ ตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า จะต้องมีการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่ยกมาในถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น **ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของประชุมใหญ่ศาลฎีกา จึงต้องออกข้อกำหนด** ตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จำนวน ๑ ฉบับ คือ **ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา เรื่อง แนวทางและวิธีการในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงของศาล**

กรณีกฎหมายแม่บทกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็น “**หลักเกณฑ์**”

(๑) พระราชบัญญัติราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติไว้ว่า “ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการใดที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการและการบริการที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การแพทย์ และการสาธารณสุขสมควรใจจะเปลี่ยนไปเป็นผู้ปฏิบัติงานในราชวิทยาลัย ให้แจ้งความจ่าเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาและเลขาธิการราชวิทยาลัยภายในหกปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ราชวิทยาลัยจัดให้มีการคัดเลือกหรือการประเมิน**ตามหลักเกณฑ์ที่ราชวิทยาลัยกำหนด** และเมื่อบุคคลดังกล่าวผ่านการคัดเลือกหรือการประเมินแล้ว ให้ราชวิทยาลัยดำเนินการบรรจุเป็นผู้ปฏิบัติงานในราชวิทยาลัย”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้างต้น ซึ่งปรากฏการใช้ถ้อยคำว่า “ตามหลักเกณฑ์ที่ราชวิทยาลัยกำหนด” แล้ว จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า จะต้องมีการออกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องที่ยกมาในถ้อยคำดังกล่าว เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ดังนั้น **เลขาธิการราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ จึงต้องออกหลักเกณฑ์** ตามความในมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จำนวน ๑ ฉบับ คือ **หลักเกณฑ์ เรื่อง การคัดเลือกหรือการประเมินเพื่อรับโอนข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการอื่นที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการและการบริการที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี**

การแพทย์และการสาธารณสุขที่มีความประสงค์สมัครใจจะเปลี่ยนไปเป็นผู้ปฏิบัติงาน ในราชวิทยาลัยจุฬารักษ์

เมื่อได้ตรวจสอบฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว นิติกรกลุ่มงานกฎหมาย ๑ และกลุ่มงานกฎหมาย ๒ จะนำเสนอผลการตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณา รวมทั้งนำข้อมูลที่ผ่านมาการพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วให้แก่เจ้าพนักงานธุรการของกลุ่มงานฯ รวบรวมไว้จัดทำรูปเล่มเพื่อเสนอต่อคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามที่ประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติฯ ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ดำเนินการดังกล่าวต่อไป

๑.๒ องค์ความรู้ในการตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อสรุปจำนวนเรื่อง/ฉบับของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย

ในการพิจารณาตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ เพื่อสรุปจำนวนกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติแต่ละฉบับนั้น สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการดำเนินการดังกล่าวได้ ดังนี้

๑.๒.๑ ผู้มีอำนาจตรา/ออกกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภท

ในการพิจารณาตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ นั้น นิติกรควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้มีอำนาจตรา/ออกกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภท รวมทั้งโครงสร้าง รูปแบบ และกระบวนการออก/ออกกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภท ดังมีรายละเอียดซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อที่ ๒.๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายลำดับรอง ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์บทบัญญัติและเนื้อหาสาระของกฎหมายแม่บทในระดับพระราชบัญญัติฯ ในแต่ละมาตราให้ได้ว่าส่วนราชการ/หน่วยงาน/คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแม่บทในระดับพระราชบัญญัติฯ จะต้องตรา/ออกกฎหมายลำดับรองประเภทใด และใครคือผู้มีอำนาจออกกฎหมายลำดับรองฉบับนั้น อาทิ

(๑) กรณีกฎหมายแม่บทกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็นกฎกระทรวง

เมื่อตรวจสอบบทบัญญัติในกฎหมายแม่บทระดับพระราชบัญญัติแล้วพบถ้อยคำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” นิติกรฯ ต้องทราบว่าผู้มีอำนาจออกกฎกระทรวงคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง และจะต้องตรวจสอบบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายฉบับดังกล่าวด้วย เพื่อให้ทราบว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนั้น จึงจะสามารถสรุปได้ว่า กฎหมายแม่บทได้กำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็นกฎกระทรวง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดเป็นผู้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเรื่องดังกล่าว

(๒) กรณีกฎหมายแม่บทกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็นประกาศกระทรวง/กรม

เมื่อตรวจสอบบทบัญญัติในกฎหมายแม่บทระดับพระราชบัญญัติแล้วพบถ้อยคำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” นิติกฯ ต้องทราบว่าผู้มีอำนาจออกประกาศกระทรวงคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง และจะต้องตรวจสอบบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายฉบับดังกล่าวด้วย เพื่อให้ทราบว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนั้น จึงจะสามารถสรุปได้ว่า กฎหมายแม่บทได้กำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็นประกาศกระทรวง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกระทรวงเรื่องดังกล่าว

นอกจากนั้น กรณีที่ตรวจสอบแล้วพบถ้อยคำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข และค่าใช้จ่ายที่ผู้อนุญาตประกาศกำหนด” นิติกฯ ต้องตรวจสอบบทนิยามคำว่า “ผู้อนุญาต” เพื่อให้ทราบว่าหมายถึงบุคคลใด ทั้งนี้ ผู้มีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายระบบอนุญาตนั้นมักหมายถึง “อธิบดีกรม” จึงจะสามารถสรุปได้ว่า กฎหมายแม่บทได้กำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็นประกาศกรม และอธิบดีกรมใดเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกรมเรื่องดังกล่าว

(๓) กรณีกฎหมายแม่บทกำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็นระเบียบกระทรวง/กรม

เมื่อตรวจสอบบทบัญญัติในกฎหมายแม่บทระดับพระราชบัญญัติแล้วพบถ้อยคำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด” นิติกฯ ต้องทราบว่าผู้มีอำนาจออกระเบียบคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง และจะต้องตรวจสอบบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายฉบับดังกล่าวด้วย เพื่อให้ทราบว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนั้น จึงจะสามารถสรุปได้ว่า กฎหมายแม่บทได้กำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็นระเบียบกระทรวง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงใดเป็นผู้มีอำนาจออกระเบียบกระทรวงเรื่องดังกล่าว

นอกจากนั้น กรณีที่ตรวจสอบแล้วพบถ้อยคำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด” นิติกฯ ต้องทราบว่าผู้มีอำนาจตราระเบียบคืออธิบดี และจะต้องตรวจสอบบทนิยามคำว่า “อธิบดี” เพื่อให้ทราบว่าหมายถึงบุคคลใด จึงจะสามารถสรุปได้ว่า กฎหมายแม่บทได้กำหนดให้ออกกฎหมายลำดับรองเป็นระเบียบกรม และอธิบดีกรมใดเป็นผู้มีอำนาจออกระเบียบกรมเรื่องดังกล่าว

๑.๒.๒ การนับระยะเวลาวันใช้บังคับของพระราชบัญญัติ

ในการพิจารณาตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ เพื่อสรุปว่าจำนวนกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติแต่ละฉบับนั้น จะต้องระบุว่ากฎหมายฉบับนั้นประกาศราชกิจจานุเบกษาและมีผลใช้บังคับเมื่อใดด้วย แม้ว่าโดยส่วนใหญ่มักจะกำหนดให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่มีบางกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งไปแล้ว ซึ่งจะต้องนับระยะเวลาโดยคำนวณให้ถูกต้องตามที่กฎหมายฉบับนั้นกำหนดด้วย

๒. ขั้นตอนระหว่างการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง

๒.๑ การตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว

สำหรับขั้นตอนระหว่างการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง ซึ่งนิติกรฯ จะต้องตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้วนั้น สำนักกฎหมายได้ดำเนินการโดยมีขั้นตอนโดยสรุป ดังนี้

๒.๑.๑ แต่งตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วย นิติกรกลุ่มงานกฎหมาย ๑ และกลุ่มงานกฎหมาย ๒ เพื่อดำเนินการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ/พระราชบัญญัติ/พระราชกำหนด ที่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ ให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติราชการตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๓.๑ ระดับความสำเร็จของการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามแบบฟอร์มรายงานผลการติดตามฯ ซึ่งเลขานุการคณะทำงานได้จัดทำขึ้น (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก)

๒.๑.๒ สืบค้นข้อมูลการออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ผ่านทางเว็บไซต์ของราชกิจจานุเบกษา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเลขานุการคณะทำงานติดต่อประสานขอความอนุเคราะห์ข้อมูลไปยังสำนักกรรมการ ๑ และสำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมทั้งในฐานะรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักร่วมในการดำเนินการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง ตามตัวชี้วัดดังกล่าว

สำหรับการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น ผู้แทนสำนักกรรมการทั้งสามสำนักฯ ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า เมื่อคณะกรรมการสามัญฯ ได้รับการประสานจากคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้รายงานผลการติดตามการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการสามัญ โดยการติดตามข้อมูลผลการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย คณะกรรมการสามัญฯ จะมีมติให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำหนังสือเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฯ เพื่อมาให้ข้อมูลต่อที่ประชุมคณะกรรมการสามัญฯ รวมทั้งมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการติดต่อประสานงานเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฯ

ในส่วนการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของคณะกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติฯ ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกับผู้แทนสำนักกรรมการ ๓ กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติฯ ดังนี้

๑) เริ่มจากการประมวลกฎหมายแต่ละฉบับ โดยพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เพื่อประมวลว่ามีกฎหมายแม่บทที่หน่วยงานฯ จะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองจำนวนกี่ฉบับ และกฎหมายแม่บทแต่ละฉบับนั้นมีจำนวนกฎหมายลำดับรองที่จะต้องดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายนั้นจำนวนกี่ฉบับ โดยขอความอนุเคราะห์จากนิติกรสำนักกฎหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการดังกล่าว

๒) พิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ เนื่องจากบางกรณีไม่สามารถดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองได้ ด้วยเหตุที่ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย

๓) พิจารณาวັນประกาศในราชกิจจานุเบกษาและวันบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับวันบังคับใช้กฎหมายนั้น โดยเฉพาะกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ใช้บังคับเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาหนึ่งก่อน อาทิ “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป” ยังมีความเห็นเป็นสองฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายที่หนึ่งมีความเห็นว่า ภายใน ๙๐ วันหน่วยงานฯ จะต้องออกกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จ ส่วนอีกฝ่ายที่สองมีความเห็นว่า ต้องรอให้พ้นกำหนด ๙๐ วัน ก่อน จึงจะเริ่มออกกฎหมายลำดับรองได้ ซึ่งควรจะเป็นไปตามความเห็นของฝ่ายที่หนึ่ง เนื่องจากระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ใช้บังคับเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาหนึ่งก่อนนั้น โดยส่วนใหญ่ มักมีสาเหตุจากเพื่อให้หน่วยงานฯ มีความพร้อมทั้งเรื่องอัตรากำลัง และการออกกฎหมายลำดับรอง

๔) เนื่องจากคณะกรรมการฯ ชุดนี้ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ วิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อคณะกรรมการฯ ได้วางแนวทางในการดำเนินการแล้ว จะเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อขออนุมัติหลักการ แล้วจึงจัดทำแผนการดำเนินการติดตามกฎหมายลำดับรองโดยดูจากระยะเวลาเป็นหลัก

๕) คณะกรรมการฯ มีวิธีการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง ดังนี้

๕.๑) ในระยะแรกดำเนินการโดยการจัดส่งหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผลความคืบหน้าในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีมีมติ มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการดำเนินงานในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ตามตารางการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาตรวบรวมแล้วแจ้งให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบความคืบหน้าในการดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองต่อไป

๕.๒) จากนั้นคณะรัฐมนตรีได้เล็งเห็นความสำคัญของการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายเช่นกัน จึงได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ให้ส่วนราชการเร่งรัดดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองในส่วนที่ค้างการดำเนินการอยู่ที่ส่วนราชการเกิน ๑ เดือน มีผลใช้บังคับโดยเร็ว โดยกำหนดให้รายงานข้อมูลความคืบหน้าการออกกฎหมายลำดับรองของส่วนราชการต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุก ๓๐ วัน

๕.๓) เมื่อการติดตามความคืบหน้าการออกกฎหมายลำดับรองด้วยการส่งหนังสือไปยังคณะรัฐมนตรีไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร คณะอนุกรรมการฯ จึงได้ขออนุมัติหลักการจากคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อติดตามด้วยวิธีการส่งหนังสือไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละฉบับโดยตรง แต่เมื่อดำเนินการไปชั่วระยะเวลาหนึ่งก็พบว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเช่นกัน

๕.๔) การเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงความคืบหน้าในการออกกฎหมายลำดับรอง โดยคณะอนุกรรมการฯ จะพิจารณาเลือกกฎหมายฉบับที่มีผลบังคับใช้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว แต่ส่วนราชการยังไม่สามารถตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายให้แล้วเสร็จครบถ้วนทุกฉบับ

๕.๕) การติดตามผ่านกลไกการทำงานของคณะกรรมการวิสามัญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์ ก็จะขอความอนุเคราะห์ให้คณะกรรมการพาณิชย์การอุตสาหกรรม และการแรงงาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ติดตามการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว

สำหรับการดำเนินการติดตามในปัจจุบัน คณะอนุกรรมการฯ จะติดตามโดยเน้นการเชิญผู้แทนหน่วยงานเพื่อมาชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการฯ ประกอบกับการติดตามโดยอาศัยกลไกการทำงานของคณะกรรมการวิสามัญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย เพื่อให้การติดตามกฎหมายลำดับรองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินการติดตามด้วยวิธีการหลายๆ วิธีการควบคู่กันไปในั้น ส่งผลให้ส่วนราชการเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองได้สำเร็จยิ่งขึ้น

๒.๑.๓ ตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว โดยพิจารณาเปรียบเทียบเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ในส่วนของบทอาศัยอำนาจซึ่งเป็นที่มาของกฎหมายลำดับรองฉบับนั้นกับสรุปจำนวนกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติฯ แต่ละฉบับที่สำนักกฎหมายได้จัดทำขึ้นหลังจากกฎหมายแต่ละฉบับได้ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ตามขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนก่อนการติดตามฯ เพื่อสรุปสถานะการดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองว่าส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายครบถ้วนแล้วหรือไม่

**ตัวอย่างการตรวจสอบเนื้อหากฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออก
เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว**

สรุปกฎหมายลำดับรอง ที่ส่วนราชการ ต้องดำเนินการออก ตามขั้นตอนที่ ๑	แนวทางการตรวจสอบเนื้อหากฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออก เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ตามขั้นตอนที่ ๒			
	ชื่อเรื่อง	บทอาศัยอำนาจ	ผู้มีอำนาจตรา	สรุปสถานะ
พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการกำหนด ค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หัก จากเงินได้พึงประเมิน (ออกตามความในมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๒ ตีร แห่ง พระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวล รัษฎากร (ฉบับที่ ๔๔) พ.ศ. ๒๕๖๐)	พระราชกฤษฎีกา ออกตามความใน ประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนด ค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หัก จากเงินได้พึง ประเมิน	มาตรา ๒๒ ของ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พutschักราช ๒๕๕๗ และมาตรา ๔๒ ตีร แห่งประมวล รัษฎากร ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวล รัษฎากร (ฉบับที่ ๔๔) พ.ศ. ๒๕๖๐	รัฐมนตรี ว่าการกระทรวง การคลัง	ตรากฎหมาย ลำดับรอง ตามความใน มาตรา ๔๒ ตีร แห่งพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๔) พ.ศ. ๒๕๖๐) เสร็จเรียบร้อยแล้ว
กฎกระทรวง เรื่อง กำหนดมาตรฐาน การคุ้มครองสุขภาพ ของคนประจำเรือ (ออกตามความใน มาตรา ๘๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ แรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘)	กฎกระทรวง เรื่อง กำหนดมาตรฐาน การคุ้มครองสุขภาพ ของคนประจำเรือ	มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘๐ วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติ แรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘	รัฐมนตรีช่วย ว่าการกระทรวง คมนาคม ปฏิบัติ ราชการแทน รัฐมนตรีว่าการ กระทรวง คมนาคม	ตรากฎหมาย ลำดับรอง ตามความใน มาตรา ๘๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ แรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ เสร็จเรียบร้อยแล้ว
ประกาศกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ การจัดตั้งและเก็บรักษา เอกสารสำหรับ การชี้ชวนเกษตรกร ในระบบเกษตรพันธสัญญา (ออกตามความใน มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติ	ประกาศกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ การจัดตั้งและเก็บ รักษาเอกสารสำหรับ การชี้ชวนเกษตรกร ในระบบเกษตร พันธสัญญา	มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนา ระบบเกษตร พันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐	รัฐมนตรี ว่าการกระทรวง เกษตรและ สหกรณ์	ตรากฎหมาย ลำดับรอง ตามความใน มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนา ระบบเกษตร พันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

สรุปกฎหมายลำดับรอง ที่ส่วนราชการ ต้องดำเนินการออก ตามขั้นตอนที่ ๑	แนวทางการตรวจสอบเนื้อหากฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออก เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ตามขั้นตอนที่ ๒			
	ชื่อเรื่อง	บทอาศัยอำนาจ	ผู้มีอำนาจตรา	สรุปสถานะ
ส่งเสริมและพัฒนา ระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐)				
ประกาศกรมอนามัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการ จัดพื้นที่และอุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดเตรียมอาหาร สำหรับเรือเดินทะเล (ออกตามความใน มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติ แรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘)	ประกาศกรมอนามัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการจัดพื้นที่ และอุปกรณ์ที่ เกี่ยวข้องกับการ จัดเตรียมอาหาร สำหรับเรือเดินทะเล	มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติ แรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘	อธิบดี กรมอนามัย	ตรากฎหมาย ลำดับรอง ตามความใน มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติ แรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ เสร็จเรียบร้อยแล้ว
ระเบียบกระทรวง สาธารณสุข ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการป้องกัน และแก้ไขปัญหา การตั้งครุฑในวัยรุ่น (ออกตามความใน มาตรา ๑๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ การป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครุฑ ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙)	ระเบียบกระทรวง สาธารณสุขว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการ ป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครุฑ ในวัยรุ่น	มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ การป้องกันและแก้ไข ปัญหาการตั้งครุฑ ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙	รัฐมนตรี ว่าการกระทรวง สาธารณสุข	ตรากฎหมาย ลำดับรอง ตามความใน มาตรา ๑๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ การป้องกันและ แก้ไขปัญหา การตั้งครุฑ ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ เสร็จเรียบร้อยแล้ว
ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยเงินค่าธรรมเนียม ที่เรียกเก็บจากใบอนุญาต นำสัตว์หรือซากสัตว์ เข้าออกหรือผ่าน	ระเบียบกรม ปศุสัตว์ว่าด้วยเงิน ค่าธรรมเนียมที่เรียก เก็บจากใบอนุญาต นำสัตว์หรือซากสัตว์	มาตรา ๔ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ เงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๓๗	อธิบดี กรมปศุสัตว์	ตรากฎหมาย ลำดับรอง ตามความใน มาตรา ๓๗

สรุปกฎหมายลำดับรอง ที่ส่วนราชการ ต้องดำเนินการออก ตามขั้นตอนที่ ๑	แนวทางการตรวจสอบเนื้อหากฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออก เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ตามขั้นตอนที่ ๒			
	ชื่อเรื่อง	บทอาศัยอำนาจ	ผู้มีอำนาจตรา	สรุปสถานะ
ราชอาณาจักรและค่าที่พิก สัตว์หรือซากสัตว์ที่นำ เข้ามาในหรือส่งออกป นอกราชอาณาจักร (ออกตามความใน มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติ โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘)	เข้า ออก หรือผ่าน ราชอาณาจักรและ ค่าที่พิกสัตว์หรือซาก สัตว์ที่นำเข้ามาใน หรือส่งออกปนอกร ราชอาณาจักร	แห่งพระราชบัญญัติ โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘		แห่งพระราชบัญญัติ โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘ เสร็จเรียบร้อยแล้ว
ข้อบังคับของประธาน ศาลฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย และระยะเวลา ในการพิจารณาคำร้อง ตามมาตรา ๔๓ การตรวจรับฎีกา การแก้ฎีกา การพิจารณา และการพิพากษาคดี (ออกตามความใน มาตรา ๔๖ แห่ง พระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙)	ข้อบังคับของ ประธานศาลฎีกา ว่าด้วยวิธีการ ดำเนินคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙	มาตรา ๗ วรรคสอง มาตรา ๙ วรรคสอง มาตรา ๒๗ วรรคสอง มาตรา ๔๕ วรรคสอง (๘) และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดี ค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙	ประธาน ศาลฎีกา	ตรากฎหมายลำดับ รองตามความใน มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดี ค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยรวมความใน หลายมาตรา ที่เกี่ยวข้องด้วย
ข้อกำหนดของประธาน ศาลฎีกาว่าด้วย แนวทางการพิจารณา กระบวนการจัดทำแผน แก้ไขบำบัดฟื้นฟูก่อน ฟ้องคดี (ออกตามความ ในมาตรา ๘๖ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่ง พระราชบัญญัติศาล เยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว	ข้อกำหนดของ ประธานศาลฎีกา ว่าด้วยแนวทาง การพิจารณา กระบวนการจัดทำ แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ก่อนฟ้องคดี	มาตรา ๘๖ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและ ครอบครัวและวิธี พิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติศาล เยาวชนและ ครอบครัวและ	ประธาน ศาลฎีกา	ตรากฎหมายลำดับ รองตามความใน มาตรา ๘๖ วรรคสาม และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและ ครอบครัวและ วิธีพิจารณาคดี เยาวชนและ ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย

สรุปกฎหมายลำดับรอง ที่ส่วนราชการ ต้องดำเนินการออก ตามขั้นตอนที่ ๑	แนวทางการตรวจสอบเนื้อหากฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออก เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ตามขั้นตอนที่ ๒			
	ชื่อเรื่อง	บทอาศัยอำนาจ	ผู้มีอำนาจตรา	สรุปสถานะ
พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติศาล เยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙		วิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙		พระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและ ครอบครัวและ วิธีพิจารณาคดี เยาวชนและ ครอบครัว (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

๒.๑.๓ รายงานผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบตามตารางแบบฟอร์มการรายงานผลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้เลขานุการคณะทำงานสามารถสรุปผลการติดตามฯ และรายงานผลการติดตามฯ ผ่านระบบรายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ทางเว็บไซต์การรายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการส่วนราชการสังกัดรัฐสภา <https://kpi.parliament.go.th> เป็นประจำทุกเดือนภายในระยะเวลาที่สำนักนโยบายและแผนกำหนด

โดยข้อมูลทีมนิติกรฯ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ และกลุ่มงานกฎหมาย ๒ จะต้องจัดทำให้เป็นไปตามตารางแบบฟอร์มการรายงานผลฯ นั้น ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

- ๑) ชื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ/พระราชบัญญัติ/พระราชกำหนด
- ๒) วันประกาศราชกิจจานุเบกษา
- ๓) วันที่มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- ๔) ผู้รักษาการตามกฎหมาย
- ๕) จำนวนกฎหมายลำดับรอง
- ๖) วันครบกำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการออกกฎหมายลำดับรอง
- ๗) สรุปสถานะการออกกฎหมายลำดับรอง โดยเปรียบเทียบกับจำนวนกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ภายหลังจากได้ดำเนินการสืบค้นและตรวจสอบข้อมูลการออกกฎหมายลำดับรองของส่วนราชการแล้วว่า “ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว” หรือ “ดำเนินการแล้วบางส่วน” และ/หรือ “อยู่ระหว่างดำเนินการ” หรือ “ยังไม่มีข้อมูลการดำเนินการ”
- ๘) แหล่งที่มาของข้อมูล
- ๙) รายชื่อกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว โดยจำแนกตามพระราชบัญญัติแต่ละฉบับ

๒.๑.๔ นำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อทราบเป็นประจำทุกเดือน พร้อมทั้งนำข้อมูลผลการติดตามให้แก่เลขานุการคณะกรรมการเพื่อดำเนินการสรุปผลการติดตามฯ ในภาพรวมต่อไป ในการนี้ เลขานุการคณะกรรมการฯ จะดำเนินการสรุปผลการติดตามฯ ในภาพรวมทั้งหมดของสำนักกฎหมาย โดยพิจารณาข้อมูลผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองที่ได้รับจากนิติกรกลุ่มงานกฎหมาย ๑ และกลุ่มงานกฎหมาย ๒ ของสำนักกฎหมาย ประกอบกับข้อมูลที่ได้รับจากสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ตลอดจนข้อมูลของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติฯ

ตัวอย่างตารางการรายงานข้อมูลผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองฯ

ลำดับ	พ.ร.บ./ พ.ร.ก./ พ.ร.ป.	วันที่ประกาศราชกิจจานุเบกษา	วันที่มีผลใช้บังคับ	ผู้รักษาการตามกฎหมาย	จำนวนกฎหมายลำดับรอง	มี/ไม่มีกำหนดเวลาเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรอง	สถานะการดำเนินการ				หมายเหตุ
							ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว	ดำเนินการแล้วบางส่วน	อยู่ระหว่างดำเนินการ	ยังไม่มีข้อมูลการดำเนินการ	
๑	พระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙	๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙	๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ (วันถัดจากวันประกาศ)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	๑๑ ฉบับ	ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ พ.ร.บ.นี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ (มาตรา ๒๕ วรรคสอง) ครบ ๒๐ ธ.ค. ๖๐		๑๐ ฉบับ	๑ ฉบับ		ข้อมูลจากการตรวจสอบผ่านเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๘ พ.ค. ๖๑ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ
๒	พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๔) พ.ศ. ๒๕๖๐	๒๗ มกราคม ๒๕๖๐	๒๘ มกราคม ๒๕๖๐ (วันถัดจากวันประกาศ)	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	๑ ฉบับ	ไม่มี	✓				ข้อมูลจากการตรวจสอบผ่านเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๐ มี.ค. ๖๑ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

๒.๒ องค์ความรู้ในการตรวจสอบเนื้อหากฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว

สำหรับองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายนั้น สามารถสรุปได้ ดังนี้

๒.๒.๑ โครงสร้างของกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภท โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ“บทอาศัยอำนาจ”

เนื่องจากข้อมูลกฎหมายลำดับรองที่มีการประกาศและเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินั้น มักจะปรากฏเพียงชื่อของกฎหมายลำดับรองเท่านั้น รวมทั้งกฎหมายลำดับรองที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก็ปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อเรื่อง เล่ม ตอน วันที่ประกาศ และหน้าที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเท่านั้นเช่นกัน

ดังนั้น การตรวจสอบว่าส่วนราชการได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเป็นไปตามความในแต่ละมาตรา และครบถ้วนตามจำนวนที่จะต้องตราเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติแล้วหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ “บทอาศัยอำนาจ” ของกฎหมายลำดับรองฉบับนั้น ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงถึงที่มาของกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภทว่า กฎหมายลำดับรองฉบับดังกล่าวได้ออกโดยอาศัยบทบัญญัติมาตราใดของกฎหมายแม่บทในระดับพระราชบัญญัติฯ เป็นฐานในการออกกฎหมายลำดับรองฉบับนั้น

อาทิ การตรวจสอบพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๖๕๗) พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้กำหนดบทอาศัยอำนาจไว้ดังนี้

“อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ดังต่อไปนี้”

เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาคือกฎเกณฑ์ทางกฎหมาย ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และ/หรือ ทรงอาศัยอำนาจตามกฎหมายระดับพระราชบัญญัติฉบับใดฉบับหนึ่งตราขึ้นใช้บังคับ ตามคำแนะนำและยินยอมของคณะรัฐมนตรี และแม้ว่าการตั้งชื่อพระราชกฤษฎีกามักตั้งชื่อร่างพระราชกฤษฎีกาให้ครอบคลุมเนื้อหาของพระราชกฤษฎีกาฉบับนั้นก็ตาม แต่ในการตรวจสอบว่าพระราชกฤษฎีกาที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษานั้นเป็นพระราชกฤษฎีกาที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บทในระดับพระราชบัญญัติที่กำลังตรวจสอบอยู่หรือไม่นั้น จะต้องตรวจสอบไปที่ “บทอาศัยอำนาจของพระราชกฤษฎีกา” ฉบับดังกล่าว แต่เนื่องจากโดยส่วนใหญ่บทอาศัยอำนาจของพระราชกฤษฎีกามักอ้างที่มาทั้งจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายแม่บทในระดับพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจดังกล่าวไว้ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาตรวจสอบบทอาศัยอำนาจของพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๖๕๗) พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยละเอียด

๒.๒.๒ ผู้รักษาการตามกฎหมาย

การตรวจสอบบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติจะทำให้ทราบว่าใครคือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่กฎหมายแม่บทกำหนดไว้ และทำให้ทราบถึงแหล่งข้อมูลที่จะต้องสืบค้นว่าควรสืบค้นไปที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานใด

แม้ว่ามาตรการรักษาการจะเป็นบทบัญญัติหลักของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ แต่กฎหมายทุกฉบับไม่จำเป็นต้องมีบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการเสมอไป เนื่องจากหากกฎหมายฉบับนั้นไม่ได้มีเนื้อหาที่กำหนดให้มีการปฏิบัติการใด ๆ ตามกฎหมาย ก็ไม่จำเป็นต้องมีบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการ โดยเฉพาะกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมโดยหลักแล้วย่อมถือว่าบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมจะไปแทนที่บทบัญญัติเดิมในกฎหมายฉบับที่ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยอัตโนมัติ

ดังนั้น หากตรวจสอบบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติฯ ที่เป็นกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการ นิติกรฯ จะต้องตรวจสอบบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายฉบับที่ถูกแก้ไข เพื่อให้ทราบถึงผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายแม่บท และส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้ปฏิบัติการตามกฎหมายต่อไป^{๑๗}

ตัวอย่างการตรวจสอบผู้รักษาการตามกฎหมายของพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๙

เมื่อตรวจสอบพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้ว พบว่าไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการ นิติกรฯ จะต้องตรวจสอบบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๘๓ ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับที่ถูกแก้ไข เนื่องจากโดยหลักแล้วย่อมถือว่าบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมจะไปแทนที่บทบัญญัติเดิมในกฎหมายฉบับที่ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยอัตโนมัติ ดังนั้น ผู้รักษาการตามกฎหมายของพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงหมายถึง ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๘๓ ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับที่ถูกแก้ไข คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมนั่นเอง

๒.๒.๓ การนับระยะเวลาวันใช้บังคับของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติกรณีกำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นช่วงระยะเวลาหนึ่ง

การนับระยะเวลาวันใช้บังคับของพระราชบัญญัติที่กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นช่วงระยะเวลาหนึ่ง จะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ เพราะไม่ใช่เรื่องการนับระยะเวลาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น จึงจะต้องนับระยะเวลาให้ถูกต้องด้วย

^{๑๗} สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, เอกสารประกอบการบรรยายโครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “มาตรการรักษาการ” วันศุกร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องวิสุทธิกษัตริย์ โรงแรมตริ่ง กรุงเทพมหานคร, น.๗.

ตัวอย่าง การนับระยะเวลาวันใช้บังคับของพระราชบัญญัติการรับขนทางอากาศระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติการรับขนทางอากาศระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติไว้ว่า “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า มาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติการรับขนทางอากาศระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติไว้อย่างชัดเจนแล้วว่า ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติการรับขนทางอากาศระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ประกาศราชกิจจานุเบกษาในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ อันเป็นวันพ้นกำหนด ๙๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๒.๒.๔ การนับระยะเวลาวันครบกำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการออกกฎหมายลำดับรอง

การนับระยะเวลาวันครบกำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการออกกฎหมายลำดับรองนั้น จะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และจะต้องมีการคำนวณระยะเวลาที่ถูกต้อง เช่นเดียวกับกับการนับระยะเวลาวันใช้บังคับของพระราชบัญญัติที่กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นช่วงระยะเวลาหนึ่ง ดังนี้

ตัวอย่างการนับระยะเวลาวันครบกำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการออกกฎหมายลำดับรอง กรณีกำหนดเป็นวัน

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๓ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “การดำเนินการออกกฎกระทรวง ประกาศ ข้อกำหนด หรือระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า มาตรา ๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติไว้อย่างชัดเจนแล้วว่าให้ออกกฎกระทรวง ประกาศ ข้อกำหนด หรือระเบียบให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ประกาศราชกิจจานุเบกษาในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจึงต้องตรากฎหมายลำดับรอง ได้แก่ กฎกระทรวง ประกาศ ข้อกำหนด หรือระเบียบ ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันครบระยะเวลา ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

ตัวอย่างการนับระยะเวลาวันครบกำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการออกกฎหมาย ลำดับรอง กรณีกำหนดเป็นปี

พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓ บัญญัติไว้ว่า “การดำเนินการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๒๖ (๙/๒) มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๕ เอกวิสติ (๗/๒) และมาตรา ๖๕ ฉัพพิสตี แห่งพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติไว้อย่างชัดเจนแล้วว่า ออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๒๖ (๙/๒) มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๕ เอกวิสติ (๗/๒) และมาตรา ๖๕ ฉัพพิสตี ให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ประกาศราชกิจจานุเบกษาในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ และมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจึงต้องตรากฎหมายลำดับรอง ตามมาตรา ๒๖ (๙/๒) มาตรา ๒๙ มาตรา ๖๕ เอกวิสติ (๗/๒) และมาตรา ๖๕ ฉัพพิสตี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นวันครบระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

๓. ขั้นตอนหลังการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง

ภายหลังจากดำเนินการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายของพระราชบัญญัติฯ สำนักกฎหมายจะดำเนินการจัดทำรายงานความก้าวหน้ารอบ ๖ เดือน เสนอต่อเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อทราบ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานรอบ ๑๒ เดือน เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทราบ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการติดตามการบังคับใช้กฎหมายผ่านกระบวนการติดตามผลการออกกฎหมายลำดับรอง ตลอดจนเผยแพร่สรุปผลการติดตามทางเว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต่อไป

โดยในรายงานผลฯ ดังกล่าว จะประกอบไปด้วยรายละเอียดสองส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ สรุปผลการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายของพระราชบัญญัติฯ ที่ส่วนราชการต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง ในภาพรวมและจำแนกตามรายปีงบประมาณ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติฯ ที่ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวนกี่ฉบับ อะไรบ้าง คิดเป็นร้อยละเท่าไร

๒. พระราชบัญญัติฯ ที่ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองแล้วบางส่วน และ/หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการ จำนวนกี่ฉบับ อะไรบ้าง คิดเป็นร้อยละเท่าไร

๓. พระราชบัญญัติฯ ที่ยังไม่มีข้อมูลการดำเนินการ จำนวนกี่ฉบับ อะไรบ้าง คิดเป็นร้อยละเท่าไร

๔. รายชื่อกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติฯ แต่ละฉบับ ที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายแล้ว

ส่วนที่ ๒ สรุปผลการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของพระราชบัญญัติฯ ที่ส่วนราชการต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ จำแนกตามกำหนดเวลาเร่งรัดในการออกกฎหมายลำดับรองและผู้รักษาการตามกฎหมาย ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติฯ ที่ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองแล้วเสร็จก่อนครบกำหนดเวลา จำนวนกี่ฉบับ อะไรบ้าง คิดเป็นร้อยละเท่าไร

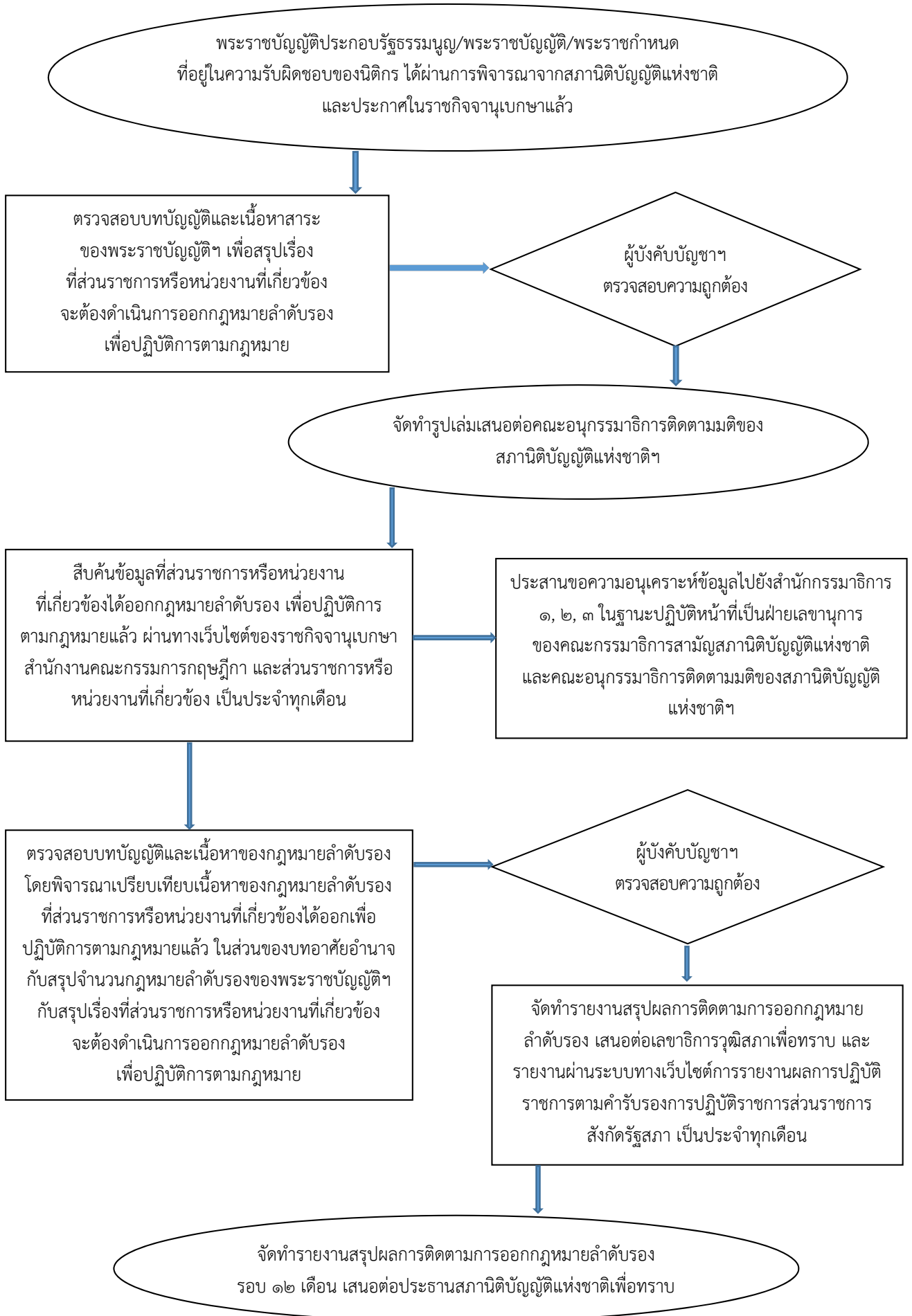
๒. พระราชบัญญัติฯ ที่ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองแล้วเสร็จ แต่ล่าช้าเกินกว่ากำหนดเวลา จำนวนกี่ฉบับ อะไรบ้าง คิดเป็นร้อยละเท่าไร

๓. พระราชบัญญัติฯ ที่ครบกำหนดกำหนดเวลา แต่ยังไม่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จำนวนกี่ฉบับ อะไรบ้าง คิดเป็นร้อยละเท่าไร

๔. พระราชบัญญัติฯ ที่ยังไม่ครบกำหนดกำหนดเวลา และยังไม่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จำนวนกี่ฉบับ อะไรบ้าง คิดเป็นร้อยละเท่าไร

.....

แผนผังแสดงขั้นตอนการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

สภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง

.....

จากการจัดกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เพื่อระดมความคิดเห็นจากนิติกรของสำนักกฎหมาย และผู้แทนจากสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งได้ดำเนินการสัมภาษณ์ความเห็นของนายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญ กิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสรุปสภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการติดตามการออกกฎหมาย ลำดับรองได้ ดังนี้

๑. สภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของสำนักกฎหมาย

๑.๑ การสรุปกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติการ ตามกฎหมายเป็นจำนวนฉบับ โดยพิจารณาเป็นรายมาตรา ทำให้มีจำนวนฉบับของกฎหมายลำดับรอง ที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายไม่ตรงกันกับกฎหมายลำดับรอง ที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายจริง เนื่องจากในบางกรณี ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้รวมความในเรื่องที่เกี่ยวข้องกันจากจำนวนหลายมาตราเพื่อออกกฎหมาย ลำดับรองเป็นจำนวนหนึ่งฉบับในคราวเดียวกัน และในบางกรณีส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้ดำเนินการ ออกกฎหมายลำดับรองจำนวนหลายฉบับโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตราเพียงมาตราเดียว

๑.๒ การตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการ ออกเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายแล้ว ด้วยวิธีการสืบค้นข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของราชกิจจานุเบกษา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะสามารถตรวจสอบได้เฉพาะกฎหมาย ลำดับรองที่กฎหมายแม่บทกำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้ง กฎหมายลำดับรองที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รวบรวมและเผยแพร่ไว้ในฐานข้อมูลเว็บไซต์ ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตลอดจนกฎหมายลำดับรองบางฉบับที่กฎหมายแม่บทไม่ได้ กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้เผยแพร่ ผ่านทางเว็บไซต์

๑.๓ กรณีกฎหมายลำดับรองบางฉบับที่กฎหมายแม่บทไม่ได้กำหนดให้มีผลใช้บังคับ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และส่วนราชการเจ้าของเรื่องไม่ได้เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ ก็จะไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ได้ว่า ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้ออกกฎหมาย ลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายแล้วหรือไม่

๑.๔ การตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายแล้ว ด้วยวิธีการสืบค้นข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์เพียงแหล่งข้อมูลเดียว ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่า ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้ดำเนินการอยู่ในขั้นตอนใด อาทิ อยู่ระหว่างการดำเนินการตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาข่างร่าง ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขั้นตอนการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขั้นตอนการพิจารณาให้ความเห็นชอบของหัวหน้าส่วนราชการหรือคณะกรรมการ ขั้นตอนการตรวจพิจารณาของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือขั้นตอนการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๒. สภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญสถานิติบัญญัติแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสถานิติบัญญัติแห่งชาติ

การติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญสถานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น ฝ่ายเลขานุการจะเริ่มดำเนินการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองภายหลังจากที่คณะกรรมการสามัญฯ ได้รับการประสานงานจากคณะอนุกรรมการติดตามมติของสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสถานิติบัญญัติแห่งชาติให้รายงานผลการติดตามการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยคณะกรรมการสามัญฯ จะมีมติให้เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสามัญฯ เพื่อให้ข้อมูลความคืบหน้าในการออกกฎหมายลำดับรองแก่คณะกรรมการสามัญฯ แต่เนื่องจากการเชิญผู้แทนหน่วยงานเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลนั้น จะกระทำเป็นประจำเป็นคราว ๆ ไป โดยไม่ได้กำหนดให้มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการติดตามอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอเป็นรายเดือนหรือสองเดือนแต่อย่างใด รวมทั้งไม่มีการติดตามข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ จึงทำให้ไม่มีการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการสามัญฯ ทั้งหมดอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ

๓. สภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสถานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสถานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิก สถานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสถานิติบัญญัติแห่งชาติฯ และผู้แทนจากสำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสถานิติบัญญัติแห่งชาติฯ ได้มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาหรืออุปสรรคเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน ซึ่งพบว่าปัญหาหรืออุปสรรค

สำคัญที่ทำให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องไม่สามารถออกกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จครบถ้วนตามกำหนดเวลาเร่งรัดที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลได้ คือ

๓.๑ กฎหมายลำดับรองเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเฉพาะเรื่องที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย และต้องใช้องค์ความรู้ในทางเทคนิคเป็นอย่างมาก ดังนั้น ในการพิจารณากร่างกฎหมายลำดับรองแต่ละฉบับ จึงต้องดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบและต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนาน

๓.๒ การที่ส่วนราชการไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมายได้ ทำให้ไม่สามารถออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายได้ อาทิ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบกฎหมายลำดับรองก่อนการประกาศใช้ โดยกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาให้มาจากกรรมการโดยตำแหน่งจำนวนหลายหน่วยงาน แต่กรรมการโดยตำแหน่งดังกล่าวได้มอบหมายให้ผู้แทนเข้าร่วมประชุมแทนตน ส่งผลให้คณะกรรมการสรรหาไม่สามารถพิจารณาสรรหาบุคคลเป็นกรรมการในคณะกรรมการตามกฎหมายดังกล่าวได้ ทำให้ไม่มีคณะกรรมการพิจารณาออกกฎหมายลำดับรอง แม้ว่าส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะได้จัดเตรียมกร่างกฎหมายลำดับรองไว้เพื่อเสนอให้คณะกรรมการดังกล่าวเพื่อพิจารณาเรียบร้อยแล้วก็ตาม

๓.๓ กฎหมายบางฉบับมีผู้รักษาการตามกฎหมายหลายกระทรวง จึงมีหน่วยงานเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ทำให้เกิดปัญหาว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้ริเริ่มหรือเป็นผู้รับผิดชอบหลักหรือเป็นเจ้าภาพในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย

.....

**แนวทางในการพัฒนากระบวนการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ**

.....

จากการจัดกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เพื่อระดมความคิดเห็นจากนิติกรของสำนักกฎหมาย และผู้แทนจากสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งได้ดำเนินการสัมภาษณ์ความเห็นของนายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญ กิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนากระบวนการติดตามการออกกฎหมาย ลำดับรองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติได้ ดังนี้

๑. ในการตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่ผ่านการพิจารณา ให้ความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมถึงพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว กรณีไม่มีแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองแนบมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติฯ ควรสรุปกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นจำนวนเรื่อง โดยพิจารณาเป็นรายมาตรา ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหา เรื่อง จำนวนฉบับของกฎหมาย ลำดับรองที่สำนักกฎหมายได้จัดทำสรุปมีจำนวนไม่ตรงกับจำนวนที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้ ดำเนินการออกตามความเป็นจริง

๒. ควรมีการติดต่อประสานงานระหว่างบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด ได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลผลความคืบหน้าในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการ จะต้องดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายจากทุกฝ่ายที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ มีความต่อเนื่อง และเป็นข้อมูลที่มีความทันสมัย ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหากรณีที่ไม่สามารถ สืบค้นข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ได้ รวมทั้งทำให้ทราบว่าส่วนราชการเจ้าของเรื่องอยู่ระหว่างดำเนินการ ออกกฎหมายลำดับรองในขั้นตอนใด ตลอดจนทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ส่วนราชการไม่สามารถออก กฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายให้แล้วเสร็จครบถ้วนตามกำหนดเวลาเร่งรัดที่กำหนดไว้ใน บทเฉพาะกาลได้

๓. ควรแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งจาก สำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ เพื่อเป็นเจ้าภาพหลัก รับผิดชอบการบูรณาการข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองมีความถูกต้อง สอดคล้องกัน และมีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน

๔. ควรจัดทำข้อมูลเป็นรูปเล่ม ซึ่งประกอบด้วย พระราชบัญญัติฯ ที่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษา และได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเสร็จเรียบร้อยแล้ว และมีกฎหมายลำดับรองทุกฉบับที่ส่วนราชการที่ได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนั้นเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการติดตามการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บทและเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปสามารถทราบถึงรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนั้นได้อย่างครบถ้วน และถูกต้องต่อไป

.....

บทสรุป

.....

“กฎหมายลำดับรอง” “อนุบัญญัติ” “กฎหมายลูกบท” “กฎ” เป็นชื่อเรียกกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหารตามที่รัฐสภาซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมายเพื่อใช้บังคับกับประชาชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แต่ไม่อาจดำเนินการตรากฎหมายให้บรรลุผลสำเร็จได้โดยลำพัง เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องกรอบระยะเวลาในการพิจารณากฎหมาย และในการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับที่บางครั้งเป็นปัญหาในทางเทคนิคจนเกินความสามารถของฝ่ายนิติบัญญัติที่จะกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาลงไปตามกฎหมายได้ทั้งหมด รัฐสภาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมอบอำนาจ (delegate) ให้ฝ่ายบริหารหรือองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ปรับใช้กฎหมายและรู้ถึงข้อเท็จจริงในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นผู้ออกกฎหมายในรูปของกฎหมาย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดฉบับใดฉบับหนึ่ง เพื่อกำหนดรายละเอียดในการบังคับการให้เป็นไปตามหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดฉบับที่เป็นกฎหมายแม่บท ซึ่งการออกกฎหมายลำดับรองประเภทต่าง ๆ ของฝ่ายบริหารในปัจจุบันอยู่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ในบทนิยามของคำว่า “กฎ” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ และข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ กฎหมายลำดับรองจึงเป็นเครื่องมือในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ และให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายแม่บท และมีสภาพเป็นกฎเกณฑ์การบังคับเช่นเดียวกันเมื่อกฎหมายลำดับรองได้ผ่านกระบวนการพิจารณาในขั้นตอนต่าง ๆ จนกระทั่งได้รับความเห็นชอบจากองค์กรผู้ที่มีอำนาจและประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัตินั้น นิติกรควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง รูปแบบ และกระบวนการออกกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งผู้มีอำนาจออกกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภท จึงจะสามารถตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อสรุปเรื่องที่ว่าส่วนราชการจะต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะกรณีที่ไม่มีแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองแนบมาพร้อมร่างพระราชบัญญัติฯ นิติกรจะต้องพิจารณาจากถ้อยคำที่บัญญัติต่อท้ายบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ อาทิ คำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” หรือ “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” หรือ “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด” เป็นต้น ซึ่งเป็นถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า จะต้องมีการออกกฎหมายลำดับรองเกี่ยวกับเรื่องที่ยกย่องไว้ก่อนหน้า ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฯ

สำหรับการตรวจสอบบทบัญญัติและเนื้อหาของกฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการได้ดำเนินการออกเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแล้วนั้น ควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภท โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ“บทอาศัยอำนาจ” ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงถึงที่มาของกฎหมายลำดับรองแต่ละประเภทว่า กฎหมายลำดับรองฉบับดังกล่าวได้ออกโดยอาศัยบทบัญญัติมาตราใดของกฎหมายแม่บทในระดับพระราชบัญญัติฯ เป็นฐานในการออกกฎหมายลำดับรองฉบับนั้น รวมทั้งมาตรการรักษาการซึ่งเป็นบทบัญญัติมาตราที่ทำให้ทราบว่าใครคือผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่กฎหมายแม่บทกำหนดไว้ และทำให้ทราบถึงแหล่งข้อมูลที่จะต้องสืบค้นว่าควรสืบค้นไปที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานใด หากตรวจสอบบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติฯ ที่เป็นกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมแล้วไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการ นิติกรฯ จะต้องตรวจสอบบทบัญญัติว่าด้วยมาตรการรักษาการของกฎหมายฉบับที่ถูกแก้ไข (กฎหมายปัจจุบัน) เพื่อให้ทราบถึงผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายแม่บท และส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้ปฏิบัติการตามกฎหมายต่อไป ตลอดจนการนับระยะเวลาวันใช้บังคับของพระราชบัญญัติที่กำหนดให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นช่วงระยะเวลาหนึ่ง และการนับระยะเวลาวันครบกำหนดระยะเวลาเร่งรัดในการออกกฎหมายลำดับรอง จะต้องมีการคำนวณนับระยะเวลาที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ เพราะไม่ใช่เรื่องการนับระยะเวลาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ทั้งนี้ ควรพิจารณาข้อมูลผลการติดตามความคืบหน้าในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อติดตามการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการสิทธิการสามัญสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ได้รับจากสำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสิทธิการสามัญสถานิติบัญญัติแห่งชาติ และข้อมูลผลการติดตามความคืบหน้าในการออกกฎหมายลำดับรองของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสถานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งได้ดำเนินการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเช่นเดียวกัน เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบเหตุผลในรายละเอียดว่า ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้ดำเนินการอยู่ในขั้นตอนใด อาทิ อยู่ระหว่างการดำเนินการตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณายกร่าง ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขั้นตอนการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขั้นตอนการพิจารณาให้ความเห็นชอบของหัวหน้าส่วนราชการหรือคณะกรรมการ ขั้นตอนการตรวจพิจารณาของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือขั้นตอนการประกาศในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้งต้องเป็นผู้มีทักษะในการสืบค้นข้อมูลที่ดี ตลอดจนเป็นผู้ที่ติดตามงานดี กล่าวคือ เป็นผู้สืบค้นอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้ข้อมูลผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองมีความถูกต้อง ทันสมัย เป็นปัจจุบันและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาการมีข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกัน จึงควรพัฒนาระบบการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง โดยกำหนดให้มีการติดต่อประสานงานระหว่างบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ เป็นไปอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น และ/หรือแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งจากสำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ เพื่อเป็นเจ้าภาพหลักรับผิดชอบการบูรณาการข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลผลการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองให้มีความถูกต้อง สอดคล้องกัน และมีความทันสมัยเป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ควรจัดทำข้อมูลเป็นรูปเล่ม ซึ่งประกอบด้วย พระราชบัญญัติฯ ที่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษา และได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเสร็จเรียบร้อยแล้ว และมีกฎหมายลำดับรองทุกฉบับที่ส่วนราชการที่ได้ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนั้นเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการติดตามการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บทและเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปสามารถทราบถึงรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนั้นได้อย่างครบถ้วน และถูกต้องต่อไป

.....

บรรณานุกรม

.....

หนังสือ

โกเมศ ขวัญเมือง และสิทธิกร ศักดิ์แสง. การศึกษาแนวใหม่ : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป.

พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม. ๒๕๕๓.

ธีรพัฒน์ พิเชฐวงศ์. คำโครงข้อเสนอแนวความคิดการปรับปรุงหรือพัฒนางานตำแหน่งประเพณีวิชาการ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นิติกร ระดับ ชำนาญการพิเศษ เรื่อง แนวทางการร่างกฎหมาย ลำดับรอง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภาและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และรองรับภารกิจเกี่ยวกับการบริหารราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. ๒๕๕๙.

ธรรมนิศย์ สุ่มันตกุล. กฎทางปกครอง. เอกสารประกอบการบรรยายอบรมหลักสูตรนักกฎหมายมหาชน ภาครัฐ รุ่นที่ ๑ (ภาค ๒) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๔๖.

ประเสริฐ สุขสบาย. การออกกฎหมายของฝ่ายบริหาร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ๒๕๔๙.

รดาวรรณ เกื้อกุลเกียรติ. การตรากฎหมายลำดับรองในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๓๓.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. คู่มือร่างกฎหมาย: การร่างกฎหมายและแบบของกฎหมาย ปรับปรุงครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. ๒๕๕๐.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการสัมมนาฝึกอบรมและรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดรูปแบบการร่างกฎหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกา เรื่อง “มาตรการวิชาการ” วันศุกร์ ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องวิสุทธิกษัตริย์ โรงแรมตริ่ง กรุงเทพมหานคร น.๗.

กฎหมาย

พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุภัณฑ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๓๐ ก หน้า ๑ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙.

พระราชบัญญัติการรับขนทางอากาศระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๐ ก หน้า ๑๒ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๔) พ.ศ. ๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๒ ก หน้า ๒๓ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐.

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๔๖ ก
หน้า ๑๒ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ. ๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๙๙ ก หน้า ๑ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐.

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๓๒ ก หน้า ๑
๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐.

พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔
ตอนที่ ๖๕ ก หน้า ๔๒ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐.

พระราชบัญญัติราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔
ตอนที่ ๑๓๑ ก หน้า ๒๔ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๘. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑๔ ก หน้า ๒๒
๒ มีนาคม ๒๕๕๘.

พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๙๘ ก
หน้า ๒๑ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘.

พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๔๖ ก
หน้า ๒๔ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๔๖ ก
หน้า ๑ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๕๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๐๙ ก หน้า ๒๔ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๕๓ ก หน้า ๒๖
๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐. ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๕๖ ก หน้า ๑ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๐๗ ก
หน้า ๔๑ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

พระราชบัญญัติสถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๙. ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๑๐๙ ก หน้า ๓ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒
ตอนพิเศษที่ ๙๙ ง หน้า ๑ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘.

สัมภาษณ์

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะกรรมการติดตาม
มติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประธาน
คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ชั้น ๓
อาคารรัฐสภา ๒

.....

ภาคผนวก

ก คำสั่ง หนังสือ

คำสั่งสำนักกฎหมาย

ที่ ๓ / ๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย

ตามที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้มีคำสั่งที่ ๑๕๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยคณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ และทบทวนแผนการจัดการความรู้ให้สอดคล้องกับพันธกิจ ประเด็น ยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐหรือประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง นั้น ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ดำเนินการจัดการรวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อบุคลากรและสำนักงานฯ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่งผลให้บุคลากรในองค์กรสามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ รวมทั้งสามารถนำความรู้และวิธีการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการด้านการจัดการความรู้ ของสำนักกฎหมาย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการความรู้ จึงเห็นสมควร แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ประกอบด้วย

๑. รองเลขาธิการวุฒิสภา (นายนิท ผาสุข)	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๓. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๔. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๕. ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพัฒนากฎหมาย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๖. นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ	หัวหน้าคณะกรรมการ
๗. นางสาวสมสมร นาคนาค	รองหัวหน้าคณะกรรมการ
๘. นางสาวสายใจ เกษสุวรรณ	คณะกรรมการ
๙. นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์	คณะกรรมการ
๑๐. นางสาวจิตรกาน เจียรตระกูล	คณะกรรมการ
๑๑. นางสาวอมรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม	คณะกรรมการ
๑๒. นางสาวอลงกรณ์ ต้นเบ็ด	คณะกรรมการ
๑๓. นางสาวนิตยา นาคเกษม	คณะกรรมการ

๑๔. นางสาวเมธาวี...

๑๔. นางสาวเมธาวี มะลิรัตน์	คณะทำงาน
๑๕. นางสาวเพลิตตา ต้นรังสรรค์	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๖. นายอภิวัฒน์ สุดสาว	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗. นางสาวธนพร เกิดผล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘. นางเกตุจลินท์ วลัยจำนงค์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ดำเนินการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและเทคนิคการให้ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการตรากฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ตามแผนการจัดการความรู้และระบบการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปี ๒๕๖๐

๒. ดำเนินการพิจารณา ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากเอกสารและความรู้จากบุคลากรของสำนักงาน โดยนำความรู้ที่รวบรวมได้มาเรียบเรียงจัดทำเป็นข้อมูลทางวิชาการเพื่อให้บุคลากรในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนางานตนเองให้มีศักยภาพรวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ดำเนินการจัดทำรายงานสรุปผลการเรียนรู้ ดังนี้

๓.๑ ชื่อองค์ความรู้

๓.๒ ชื่อหน่วยงานหรือคณะทำงานที่จัดทำองค์ความรู้

๓.๓ ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

(๑) เหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำองค์ความรู้

(๒) ผลการดำเนินงาน

(๓) ปัญหา/อุปสรรค

(๔) บทสรุปการเรียนรู้

๔. จัดทำกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice (COP)) ตามแผนปฏิบัติการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ของสำนักกฎหมาย

๕. ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายงาน/องค์ความรู้ของสำนักกฎหมาย ให้แก่บุคลากรของสำนักกฎหมาย/สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๖. รายงานผลการดำเนินการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ต่อคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๗. เข้าร่วมจัดกิจกรรม KM Day และประสานงานในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗/ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายทศพร แยมวงษ์)

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๙๒๙๖

ที่

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญประชุมคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑

เรียน คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย

ด้วยคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการจัดการความรู้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยให้แต่ละสำนักดำเนินการจัดทำองค์ความรู้ในหัวข้อที่จำเป็นต่อการสนับสนุนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ของสำนักงานฯ และพิจารณาทบทวนโครงการ/กิจกรรมเพื่อคัดเลือกองค์ความรู้ของสำนักฯ ที่จะดำเนินการจัดการความรู้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามแบบฟอร์ม โดยขอให้ส่งเอกสารการทบทวนและไฟล์ให้แก่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจัดการความรู้ฯ ภายในวันศุกร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ)

ในการนี้ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายได้มีดำริมอบหมายให้คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ตามคำสั่งสำนักกฎหมาย ที่ ๓/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ ดำเนินการพิจารณารายละเอียดโครงการ/กิจกรรมตามแผนการจัดการความรู้และระบบการเรียนรู้ฯ ที่สำนักกฎหมายจะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการความรู้ของสำนักฯ มีความเหมาะสมและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ หัวหน้าคณะทำงานฯ จึงได้กำหนดให้มีการประชุมคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ในวันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมาย ชั้น ๑๓ อาคารสุขประพฤติ ดังมีรายละเอียดปรากฏตามระเบียบวาระการประชุมที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุมตามกำหนดวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว

เดศจุลินท์ วัลย์จันทร์

(นางเดศจุลินท์ วัลย์จันทร์)

คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน

ระเบียบวาระการประชุม
คณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑
ในวันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมาย ชั้น ๑๓ อาคารสุขประพฤติ

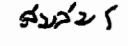

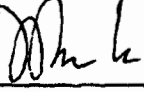
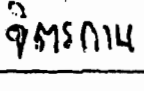

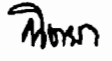
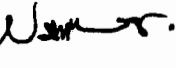
.....

- ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม (ถ้ามี)
- ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ
- รับทราบคำริของผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย เรื่อง มอบหมายให้ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ตามคำสั่งสำนักกฎหมาย ที่ ๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ พิจารณารายละเอียด โครงการ/กิจกรรม ตามแผนการจัดการความรู้และระบบการเรียนรู้ ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่สำนักกฎหมายจะดำเนินการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
- ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา
- พิจารณารายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ตามแผนการจัดการความรู้ และระบบการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่สำนักกฎหมายจะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
- ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)
-

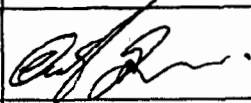
(๕)

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑

ในวันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมาย ชั้น ๑๓ อาคารสุขประพฤติ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	นายทศพร แยมวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ	
๒	นายสุชาติ หินทองคำผู้บังคับบัญชากลุ่ม งานกฎหมาย ๒	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ	
๓	นายบุญสงค์ ลาคำ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพัฒนากฎหมาย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ	
๔	นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ นิติกรชำนาญการพิเศษ	หัวหน้าคณะกรรมการ	
๕	นางสาวสมสมร นาคนาค นิติกรชำนาญการพิเศษ	รองหัวหน้าคณะกรรมการ	
๖	นางสาวสายใจ เกษสุวรรณ นิติกรปฏิบัติการ	คณะกรรมการ	
๗	นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์ วิทยากรชำนาญการ	คณะกรรมการ	
๘	นางสาวจิตรگان เจียรตระกูล วิทยากรปฏิบัติการ	คณะกรรมการ	
๙	นางสาวเมธาวิ มะลิรัตน์ เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน	คณะกรรมการ	
๑๐	นางสาวอลงกรณ์ ดันเบ็ด เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน	คณะกรรมการ	
๑๑	นางสาวอมรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะกรรมการ	
๑๒	นางสาวนิตยา นาคเกษม เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะกรรมการ	
๑๓	นางสาวเพลินตา ดันรังสรรค์ นิติกรชำนาญการพิเศษ	คณะกรรมการและเลขานุการ	

(๖)

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑๔	นายอภิวัฒน์ สุดสาว นิติกรชำนาญการ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ	
๑๕	นางเกตุจินท์ วลัยจันทน์ นิติกรชำนาญการ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ	เกตุจินท์ วลัยจันทน์
๑๖	นางสาวธนพร เกิดผล นิติกรปฏิบัติการ	คณะกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ	ธนพร 1705

.....

ภาคผนวก

ข กิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs)
ตามแผนปฏิบัติการการจัดการ
ความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑
ในส่วนของสำนักกฎหมาย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๙๒๙๖

ที่ _____ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice (CoP)) ครั้งที่ ๑
ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ฯ ในส่วนของสำนักกฎหมาย

เรียน ประธานที่ปรึกษาคณะทำงาน ที่ปรึกษาคณะทำงาน หัวหน้าคณะทำงาน และคณะทำงาน

ตามที่ได้มีคำสั่งสำนักกฎหมาย ที่ ๓/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานฯ เพื่อดำเนินการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง การจัดทำแนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ตามแผนการจัดการความรู้และระบบการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปี ๒๕๖๑ และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ในการนี้ หัวหน้าคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย จึงเห็นสมควรดำเนินกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice (CoP)) ครั้งที่ ๑ ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ฯ ในส่วนของสำนักกฎหมาย ในวันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๒ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

(นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ)
หัวหน้าคณะทำงาน

เจ้าของเรื่อง : นางสาวจิตรگان เจียรตระกูล

คณะทำงาน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๙๒๙๖

ที่ _____ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ครั้งที่ ๑ ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย

เรียน นิติกร สำนักกฎหมาย

ด้วยสำนักกฎหมายได้มีคำสั่ง ที่ ๓/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ เพื่อดำเนินการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง การจัดทำแนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ตามแผนการจัดการความรู้และระบบการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปี ๒๕๖๑ และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย จึงเห็นสมควรดำเนินกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice (CoP)) ครั้งที่ ๑ ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ฯ ในส่วนของสำนักกฎหมาย ในวันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๒ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

ในการนี้ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำแนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุดังกล่าวคณะทำงานฯ จึงขอความอนุเคราะห์และขอเรียนเชิญนิติกร สำนักกฎหมาย เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice (CoP)) ครั้งที่ ๑ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางหรือวิธีการในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ)

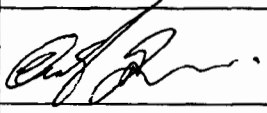
หัวหน้าคณะทำงาน

เจ้าของเรื่อง : นางสาวจิตรگان เจียรตระกูล
คณะทำงาน

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs)
เรื่อง แนวทางการติดตามการตรวจกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ
ของสำนักกฎหมาย
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑
วันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๒ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	นายทศพร แยมวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน	
✓ ๒	นายสุชาติ พันทองคำผู้บังคับบัญชากลุ่ม งานกฎหมาย ๒	ที่ปรึกษาคณะทำงาน	
✓ ๓	นายบุญสงค์ ลาคำ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพัฒนากฎหมาย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน	
✓ ๔	นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ นิติกรชำนาญการพิเศษ	หัวหน้าคณะทำงาน	
✓ ๕	นางสาวสมสมร นาคนาค นิติกรชำนาญการพิเศษ	รองหัวหน้าคณะทำงาน	สมสมร
✓ ๖	นางสาวสายใจ เกษสุวรรณ นิติกรปฏิบัติการ	คณะทำงาน	
✓ ๗	นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์ วิทยากรชำนาญการ	คณะทำงาน	
✓ ๘	นางสาวจิตรگان เจียรตระกูล วิทยากรปฏิบัติการ	คณะทำงาน	จิตรگان
✓ ๙	นางสาวเมธาวี มะลิรัตน์ เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน	คณะทำงาน	เมท
✓ ๑๐	นางสาวอลงกรณ์ ตันเบ็ต เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน	คณะทำงาน	
✓ ๑๑	นางสาวอมรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะทำงาน	
๑๒	นางสาวนิตยา นาคเกษม เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะทำงาน	นิตยา
๑๓	นางสาวเพลินตา ตันรังสรรค์ นิติกรชำนาญการพิเศษ	คณะทำงานและเลขานุการ	

(๑๒)

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑๔	นายอภิวัฒน์ สุดสาว นิติกรชำนาญการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ	
๑๕	นางเกตุจินต์ วัลย์จำนงค์ นิติกรชำนาญการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ	เกตุจินต์ วัลย์จำนงค์
๑๖	นางสาวธนพร เกิดผล นิติกรปฏิบัติการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ	

.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs)
เรื่อง แนวทางการติดตามการตรวจหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ
ของสำนักกฎหมาย
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑

วันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๒ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

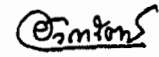

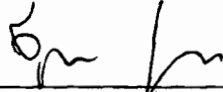
ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	นางปรียาภา ทาระ	นิติกรชำนาญการพิเศษ	
✓ ๒	นางสาวศศิพรรณ พวงพันธ์	นิติกรชำนาญการพิเศษ	
✓ ๓	นางสาวภัณฑิลา กิติโยดม	นิติกรชำนาญการพิเศษ	
๔	นายธีรพัฒน์ พิเชฐวงศ์	นิติกรชำนาญการพิเศษ	
๕	นายอมร สุวรรณโรจน์	นิติกรชำนาญการ	
๖	นางสาวศิวณัฐภรณ์ นันทะมา	นิติกรปฏิบัติการ	
✓ ๗	นางสาวนภพร ขวรงค์กร	นิติกรชำนาญการพิเศษ	
✓ ๘	นายโสภณ ขาดบุษย์จาร์	นิติกรชำนาญการพิเศษ	
✓ ๙	นางจินดา ศรีเพ็งแก้ว	นิติกรชำนาญการพิเศษ	
✓ ๑๐	นางสาวน้ำฝน ราชสมบัติ	นิติกรชำนาญการ	
๑๑	นางสาวปรางทิพย์ หวังสมนึก	นิติกรชำนาญการ	
✓ ๑๒	นางสาวสุธีรา จินายน	นิติกรชำนาญการ	
๑๓	นางสาวสุกฤษี ภัทร ชื่นแก้วแดง	นิติกรชำนาญการพิเศษ	
๑๔	นางสาวอริยพร ไชริ์ไล	นิติกรชำนาญการ	

✓

✓

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs)
เรื่อง แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ
ของสำนักกฎหมาย
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑

วันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๒ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	นายวรชัย แส่นสิทธิ์	นิติกรชำนาญการ	
๒	นางสาวอริกรัตน์ ฉอยมไทย	นิติกรชำนาญการ	
๓	นางสาวศิริโฉม พรหมโสม	นิติกรชำนาญการ	
๔	นายวสุวิธ ฟูอินทิต	นิติกรชำนาญการ	
๕			
๖			
๗			
๘			
๙			
๑๐			
๑๑			
๑๒			
๑๓			
๑๔			

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๙๒๙๖

ที่ _____ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ครั้งที่ ๒ ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้
ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย

เรียน ประธานที่ปรึกษาคณะทำงาน ที่ปรึกษาคณะทำงาน หัวหน้าคณะทำงาน และคณะทำงาน

ตามที่ได้มีคำสั่งสำนักกฎหมาย ที่ ๓/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานฯ เพื่อดำเนินการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับ เรื่อง การจัดทำแนวทางการติดตามการตรวจหมาย ลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ตามแผนการจัดการความรู้และระบบการเรียนรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปี ๒๕๖๑ และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย จึงเห็นสมควรดำเนินกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) ครั้งที่ ๒ ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย ในวันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมประชุมตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

(นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ)
หัวหน้าคณะทำงาน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๙๒๙๖

ที่ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้
ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

ตามที่ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ได้โปรดประทานดำริให้คณะทำงานจัดการความรู้
ของสำนักกฎหมาย ดำเนินกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) เกี่ยวกับการ
จัดทำองค์ความรู้ เรื่อง แนวทางและวิธีการการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงาน
ด้านนิติบัญญัติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ ในวันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ โดยในการดำเนินกิจกรรม CoP ครั้งนี้
ให้เชิญผู้แทนสำนักกรรมการทั้ง ๓ สำนัก จำนวนสำนักละ ๑ คน เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางและวิธีการการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง
เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ คณะทำงานจัดการความรู้ ได้ยกร่างหนังสือเชิญผู้แทนสำนักกรรมการ ๑
สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ เสร็จแล้ว รายละเอียดตามแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดลงนามหนังสือ เรียน ผู้อำนวยการ
สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ตามที่เสนอมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ เพื่อจักได้
ดำเนินการต่อไป

(นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ)

หัวหน้าคณะทำงาน

เจ้าของเรื่อง : นางสาวจิตรگان เจียรตระกูล
คณะทำงาน

๑๒๓๖๓

(นายณัฐพล นันทมานพ)

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

๕ ๒๕ ๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

คณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๙๒๙๖

ที่

สว ๐๐๑๒.๑๒ /ว ๐๐๘

วันที่

๕ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง

ขอเรียนเชิญเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ๑

ตามที่คำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มิติที่ ๑ มิติด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๓.๑ ระดับความสำเร็จของการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง ได้กำหนดผู้รับผิดชอบหลัก ได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย ๒ และสำนักกฎหมาย ๓ ร่วมกันรับผิดชอบการดำเนินการให้บรรลุตามตัวชี้วัดดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ เพื่อให้การจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย มีความสอดคล้องกับคำรับรองการปฏิบัติราชการดังกล่าว สำนักกฎหมายจึงได้พิจารณาเลือกจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง การจัดทำแนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ และเพื่อให้การจัดการองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าว มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ คณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมายจึงเห็นสมควรดำเนินกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) ในวันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

ด้วยสาเหตุดังกล่าว คณะทำงานจึงมีความประสงค์ที่จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาจัดส่งผู้แทนสำนักของท่าน จำนวน ๑ คน เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติกับนิติกรของสำนักกฎหมาย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางและวิธีการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำองค์ความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายทศพร แยมวงษ์)

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๙๒๙๖

ที่ สว ๐๐๖๒.๑๒/ว ๑๐๔ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอรียนเชิญเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้
ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

ตามที่คำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มิติที่ ๑ มิติด้านประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๓.๑ ระดับความสำเร็จของการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง ได้กำหนดผู้รับผิดชอบหลัก ได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ร่วมกันรับผิดชอบการดำเนินการให้บรรลุตามตัวชี้วัดดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ เพื่อให้การจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย มีความสอดคล้องกับคำรับรองการปฏิบัติราชการดังกล่าว สำนักกฎหมายจึงได้พิจารณาเลือกจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง การจัดทำแนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ และเพื่อให้การจัดการองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าว มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมายจึงเห็นสมควรดำเนินกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) ในวันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

ด้วยสาเหตุดังกล่าว คณะทำงานจึงมีความประสงค์ที่จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาจัดส่งผู้แทนสำนักของท่าน จำนวน ๑ คน เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติกับนิติกรของสำนักกฎหมาย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางและวิธีการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำองค์ความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายทศพร แยมวงษ์)

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๙๒๙๖

ที่ สร ๐๐๑๒.๐๒/ว ๑๐๔ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอรียนเชิญเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้
ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

ตามที่คำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มิติที่ ๑ มิติด้านประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๓.๑ ระดับความสำเร็จของการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง ได้กำหนดผู้รับผิดชอบหลัก ได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓ ร่วมกันรับผิดชอบการดำเนินการ ให้บรรลุตามตัวชี้วัดดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ เพื่อให้การจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนของสำนักกฎหมาย มีความสอดคล้องกับคำรับรองการปฏิบัติราชการดังกล่าว สำนักกฎหมายจึงได้พิจารณาเลือกจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง การจัดทำแนวทางการติดตามการตรา กฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ และเพื่อให้การจัดการองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าว มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมายจึงเห็นสมควรดำเนิน กิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) ในวันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

ด้วยสาเหตุดังกล่าว คณะทำงานจึงมีความประสงค์ที่จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาจัดส่งผู้แทนสำนักของท่าน จำนวน ๑ คน เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติกับนิติกร ของสำนักกฎหมาย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางและวิธีการ การติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำองค์ความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ต่อไป

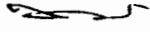

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายทศพร แยมวงษ์)

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs)
เรื่อง แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

วันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

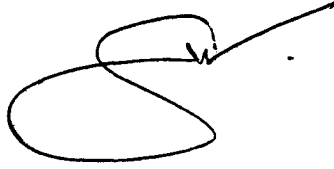

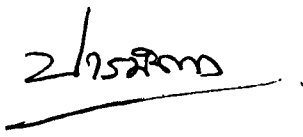
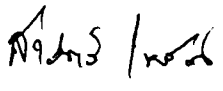
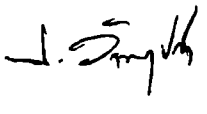
ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	นายทศพร แยมวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน	
๒	นายสุชาติ พันทองคำผู้บังคับบัญชากลุ่ม งานกฎหมาย ๒	ที่ปรึกษาคณะทำงาน	
๓	นายบุญสงค์ ลาคำ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพัฒนามากกฎหมาย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน	
๔	นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ นิติกรชำนาญการพิเศษ	หัวหน้าคณะทำงาน	
๕	นางสาวสมสมร นาคนาค นิติกรชำนาญการพิเศษ	รองหัวหน้าคณะทำงาน	
๖	นางสาวสายใจ เกษสุวรรณ นิติกรปฏิบัติการ	คณะทำงาน	
๗	นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์ วิทยากรชำนาญการ	คณะทำงาน	
๘	นางสาวจิตรกาน เจียรตระกูล วิทยากรปฏิบัติการ	คณะทำงาน	จิตรกาน เจียรตระกูล
๙	นางสาวเมธาวิ มะลิรัตน์ เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน	คณะทำงาน	

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑๐	นางสาวอลงกรณ์ ต้นเป็ด เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน	คณะทำงาน	
๑๑	นางสาวอมรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะทำงาน	
๑๒	นางสาวนิตยา นาคเกษม เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะทำงาน	นิตยา
๑๓	นางสาวเพลินตา ตันรังสรรค์ นิติกรชำนาญการพิเศษ	คณะทำงานและเลขานุการ	
๑๔	นายอภิวัฒน์ สุตสา นิติกรชำนาญการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ	
๑๕	นางเกตุจินต์ วัลย์จำนงค์ นิติกรชำนาญการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ	นางเกตุจินต์ วัลย์จำนงค์
๑๖	นางสาวธนพร เกิดผล นิติกรปฏิบัติการ	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ	

.....

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs)
เรื่อง แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

วันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

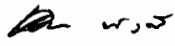
ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	นายภาสันต์ เกาศุภธน	นิติกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานคณะกรรมการ พลังงาน สำนักกรรมการ ๑	
๒	นางปิยมาภรณ์ ทองปุย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน บริการเอกสารอ้างอิง สำนักกรรมการ ๒	
๓	นางสาวศิริรภา น้ำขาว	วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานคณะกรรมการ วิสามัญกิจการวุฒิสภา สำนักกรรมการ ๓	
๔	น.ส. ชาร์มิงกา แชนสุกุล	นิติกรผู้ช่วย คณะกรรมาธิการ ร.กิจกรรรม	
๕	น.ส. สวีจิตร์ เพรธาณ	นิติกรผู้ช่วย กลุ่มงาน วิ. ส. ส. ส. ส. ส.	
๖	น.ส. ปิ่นนุช วัชรกุล	อัครราชทูต กลุ่มงาน อ. ส. ส. ส. ส.	

๗. นายสุวิทย์ วัชรกุล
๘. นายสุวิทย์ วัชรกุล

๙. นายสุวิทย์ วัชรกุล

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs)
เรื่อง แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

วันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	นายเอกนัฐ น้อยศรี	วิทยากรชำนาญการ สำนักกฎหมาย 3	
๒			
๓			
๔			
๕			
๖			
๗			
๘			
๙			
๑๐			
๑๑			
๑๒			
๑๓			

ภาคผนวก

ค บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ
เพื่อจัดทำองค์ความรู้ เรื่อง
“แนวทางการติดตามการออก
กฎหมายลำดับรอง
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน
ด้านนิติบัญญัติ”

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ที่ _____ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตทำการสัมภาษณ์สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อจัดทำองค์ความรู้
ของสำนักกฎหมาย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

ตามที่สำนักกฎหมาย ได้พิจารณาเลือกจัดทำองค์ความรู้ตามแผนปฏิบัติการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง “แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ” เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มิติที่ ๑ มิติด้านประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๓.๑ ระดับความสำเร็จของการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า องค์ความรู้เรื่องนี้มีความสอดคล้องกับภารกิจสำคัญประการหนึ่งของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวคือ ภารกิจในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการนับแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ซึ่งหากได้มีการรวบรวมองค์ความรู้อันเกิดจากประสบการณ์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง และนำมาใช้ในการจัดทำองค์ความรู้ของสำนักกฎหมาย ก็ย่อมจะทำให้การจัดทำองค์ความรู้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะทำงานฯ จึงมีความประสงค์ใคร่ขอทำการสัมภาษณ์ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อจักได้นำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติดังกล่าวมาใช้ประกอบการจัดทำองค์ความรู้ของสำนักกฎหมายต่อไป โดยจะสัมภาษณ์ตามประเด็นและหัวข้อคำถามที่แนบมาพร้อมนี้

/จึงเรียนมา...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดลงนามในหนังสือเรียน
นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ
ติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ตามที่เสนอมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ เพื่อจักได้ดำเนินการต่อไป

(นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ)
นิติกรชำนาญการพิเศษ
หัวหน้าคณะทำงาน

- เห็นชอบ

- ๑๐ พค ๕๖

(นายทศพร แอ้มวงษ์)
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

๑๗ พค ๕๖

เจ้าของเรื่อง : นางเกตุจลินท์ วลัยจันทร์
นิติกรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๒
คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

(๒๗)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ: สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๑๓. ๑๒ / ๑๖๒

วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตทำการสัมภาษณ์เพื่อจัดทำองค์ความรู้ของสำนักกฎหมาย

เรียน นายวิมล ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาเลือกจัดทำองค์ความรู้ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง “แนวทางการติดตาม การตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ” เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่สนับสนุน การปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มิติที่ ๑ มิติด้านประสิทธิผลการปฏิบัติราชการ ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๓.๑ ระดับความสำเร็จของการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง โดยสำนักกฎหมายเป็นเจ้าภาพหลัก ร่วมกับสำนักการรวมการ ๑ สำนักการรวมการ ๒ และสำนักการรวมการ ๓ ในการติดตาม การออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ/พระราชบัญญัติ/ พระราชกำหนดที่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐) เพื่อจัดทำ รายงานสรุปผลการติดตามฯ เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทราบ

ในการนี้ โดยที่องค์ความรู้ดังกล่าวเป็นองค์ความรู้ที่มีความสอดคล้องกับภารกิจ สำคัญประการหนึ่งของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวคือ ภารกิจในการติดตามการตรา กฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจ ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการติดตามการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ ของกฎหมาย ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการติดตามฯ นับแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ซึ่งหากได้มีการรวบรวมองค์ความรู้อันเกิดจากประสบการณ์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง และนำมาใช้ในการจัดทำ องค์ความรู้ของสำนักกฎหมาย ก็ย่อมจะทำให้การจัดทำองค์ความรู้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

/ด้วยเหตุผล ...

(๒๘)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักกฎหมายจึงมีความประสงค์ใคร่ที่จะขออนุญาต
ทำการสัมภาษณ์ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวโดยตรง โดยมีประเด็นและหัวข้อคำถามที่เสนอมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และกรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์
ในประเด็นและ หัวข้อดังกล่าว พร้อมทั้งใคร่ขอขอบพระคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

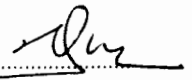
—————

(นายทศพร แยมวงษ์)

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

เจ้าของเรื่อง : นางเกตุจลินท์ วัลย์จำนงค์
ผู้จัดการชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๒
กระเช้าทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ.....
นิติกรชำนาญการพิเศษ
หัวหน้าคณะทำงาน

ประเด็นและหัวข้อคำถาม
สำหรับสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเพื่อจัดทำองค์ความรู้เรื่อง
“แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ”

ประเด็นที่ ๑ การติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร มีความสำคัญต่อการสนับสนุนภารกิจงานด้านนิติบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติอย่างไร

ประเด็นที่ ๒ คณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีวิธีการในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างไร

ประเด็นที่ ๓ จากการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติฯ ที่ผ่านมา มีปัญหา อุปสรรค หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ ๔ หากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะพัฒนากระบวนการในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรดำเนินการอย่างไร

ประเด็นที่ ๕ ท่านมีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ หรือไม่ อย่างไร

.....

ประเด็นคำถามเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับ
แนวทางและวิธีการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ

กิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

วันอังคารที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๓ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

.....

๑. ท่านมีแนวทางหรือวิธีการในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ/พระราชบัญญัติ/พระราชกำหนดที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักฯ ซึ่งส่วนราชการจะต้องดำเนินการตราเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายแต่ละฉบับ อย่างไร
๒. จากการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติฯ แต่ละฉบับที่ผ่านมา มีปัญหา อุปสรรค หรือไม่ อย่างไร
๓. หากจะพัฒนากระบวนการในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติของสำนักงานฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ท่านคิดว่าควรมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง อย่างไร
๔. ท่านมีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ หรือไม่ อย่างไร

.....

ประเด็นคำถามสำหรับเรียนรู้แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง
เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ของสำนักกฎหมาย
จากนักปฏิบัติ ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์
กิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑
วันศุกร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมหมายเลข ๒๕๐๒ ชั้น ๒๕ อาคารสุขประพฤติ

.....

๑. การสรุปจำนวนกฎหมายลำดับรอง

- มีแนวทางหรือวิธีการในการพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อสรุปจำนวนกฎหมายลำดับรอง
อย่างไร
- ในการสรุปจำนวนกฎหมายลำดับรองที่ผ่านมา มีปัญหา อุปสรรค หรือไม่ อย่างไร
- มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการสรุปจำนวนกฎหมายลำดับรองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
หรือไม่ อย่างไร

๒. การติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง

- มีแนวทางหรือวิธีการในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง อย่างไร
- ในการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองที่ผ่านมา มีปัญหา อุปสรรค หรือไม่ อย่างไร
- มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
หรือไม่ อย่างไร

๓. จากประสบการณ์ที่ผ่านมา พี่ๆ/น้องๆ เห็นว่า **นิติกรควรมีความรู้ (Knowledge) มีทักษะ (Skill)**
มีความสามารถ (Ability) หรือมีคุณลักษณะอื่น (Other Characteristics) อะไรบ้าง จึงจะสามารถ
สรุปจำนวนกฎหมายลำดับรอง รวมถึงการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น

.....

**สรุปสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเพื่อจัดทำองค์ความรู้เรื่อง
“แนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ”**

โดยที่องค์ความรู้เรื่อง “แนวทางการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ” มีความสอดคล้องกับภารกิจสำคัญประการหนึ่งของคณะกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวคือ ภารกิจในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนภารกิจของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการติดตามการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการติดตามฯ นับแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ เป็นต้นมา สำนักกฎหมายจึงได้ขออนุญาตสัมภาษณ์นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยตรง เพื่อเป็นการรวบรวมองค์ความรู้อันเกิดจากประสบการณ์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรง และนำมาใช้ในการจัดทำองค์ความรู้ของสำนักกฎหมาย ก็ย่อมจะทำให้การจัดทำองค์ความรู้ของสำนักกฎหมายมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการนี้ สำนักกฎหมายได้ดำเนินการสัมภาษณ์นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติฯ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ โดยสามารถสรุปข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต ตามประเด็นและหัวข้อคำถามได้ ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหารมีความสำคัญต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติอย่างไร

เนื่องจากถ้อยคำหลายคำที่บัญญัติต่อท้ายมาตราต่าง ๆ ที่กำหนดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละฉบับต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย อาทิ คำว่า “ทั้งนี้ ให้เป็นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” หรือ “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด” หรือ “ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด” เป็นต้น นั้น เป็นถ้อยคำที่หากผู้อ่านไม่ได้เป็นบุคคลที่อยู่ในวงงานนิติบัญญัติจะไม่เข้าใจความหมายว่าคืออะไร

แม้แต่ในวงงานนิติบัญญัติ ในระยะแรกสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติบางท่านก็ไม่ทราบถึงความสำคัญของกฎหมายลำดับรอง จะเห็นถึงความสำคัญของกฎหมายลำดับรองก็ต่อเมื่อสมาชิกฯ ได้ทราบถึงปัญหาหรืออุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายบริหาร ซึ่งมีสาเหตุมาจากส่วนราชการยังดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนั้นยังไม่แล้วเสร็จ

ดังนั้น การติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร จึงมีความสำคัญต่อการสนับสนุนภารกิจงานด้านนิติบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการติดตามการบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายบริหารให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รวมทั้ง การติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหารทำให้ทราบว่ายฝ่ายบริหารตรากฎหมายลำดับรองบางเรื่องเกินกว่าที่กฎหมายแม่บทได้กำหนดไว้

หัวใจสำคัญของพิจารณากลับกรองกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัตินั้น คือ ๑) ร่างกฎหมาย และ ๒) กฎหมายลำดับรองหรือกฎหมายลูกบท ซึ่งเป็นรายละเอียดในการปฏิบัติตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร ซึ่งมีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บท ดังนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติจึงเห็นว่า ภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่ฝ่ายนิติบัญญัติควรดำเนินการคือ การติดตามการตรากฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหาร ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติได้มอบให้ฝ่ายบริหารดำเนินการดังกล่าวแทน เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติติดตามแล้ว พบว่า หน่วยงานยังดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองไม่แล้วเสร็จครบถ้วน ก็จะกำชับให้หน่วยงานเร่งดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จ เพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บทต่อไป ทั้งนี้ หากฝ่ายนิติบัญญัติติดตามแล้ว พบว่า กฎหมายลำดับรองที่ดำเนินการตราเสร็จเรียบร้อยแล้วนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่สอดคล้องกับกฎหมายแม่บท ก็จะท้วงติงให้ฝ่ายบริหารมีการแก้ไขต่อไป

ประเด็นที่ ๒ คณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีวิธีการในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างไร

คณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีวิธีการในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละฉบับจะต้องดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนี้ คือ

๑. เริ่มจากการประมวลกฎหมายแต่ละฉบับ โดยพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เพื่อประมวลว่ามีกฎหมายแม่บทที่หน่วยงานฯ จะต้องดำเนินการตรากฎหมายลำดับรองจำนวนกี่ฉบับ และกฎหมายแม่บทแต่ละฉบับนั้นมีจำนวนกฎหมายลำดับรองที่จะต้องดำเนินการตราเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายนั้นจำนวนกี่ฉบับ โดยขอความอนุเคราะห์จากนิติกรสำนักกฎหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการดังกล่าว

๒. พิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการ เนื่องจากบางกรณีไม่สามารถดำเนินการตรากฎหมายลำดับรองได้ ด้วยเหตุที่ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย

๓. พิจารณาวินประกาศในราชกิจจานุเบกษาและวันบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งประเด็นเกี่ยวกับวันบังคับใช้กฎหมายนั้น โดยเฉพาะกรณีกฎหมายกำหนดให้ใช้บังคับเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาหนึ่งก่อน อาทิ “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป” ยังมีความเห็นเป็นสองฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายที่หนึ่งมีความเห็นว่า ภายใน ๙๐ วัน หน่วยงานฯ จะต้องออกกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จ ส่วนอีกฝ่ายที่สองมีความเห็นว่า ต้องรอให้พ้นกำหนด ๙๐ วัน ก่อน จึงจะเริ่มออกกฎหมายลำดับรองได้ ซึ่งควรจะเป็นไปตามความเห็นของฝ่ายที่หนึ่ง เนื่องจากระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ใช้บังคับเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาหนึ่งก่อนนั้น โดยส่วนใหญ่มักมีสาเหตุจากเพื่อให้หน่วยงานฯ มีความพร้อมทั้งเรื่องอัตรากำลัง และการออกกฎหมายลำดับรอง

๕. เนื่องจากคณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อคณะอนุกรรมการฯ ได้วางแนวทางในการดำเนินการแล้ว จะเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อขออนุมัติหลักการ แล้วจึงจัดทำแผนการดำเนินการติดตามกฎหมายลำดับรองโดยดูจากระยะเวลาเป็นหลัก

๖. คณะอนุกรรมการฯ มีวิธีการติดตามการตรากฎหมายลำดับรอง ดังนี้

๖.๑ ในระยะแรกดำเนินการโดยการจัดส่งหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผลความคืบหน้าในการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีมีมติ มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานผลการดำเนินงานในการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย (ตามตารางการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติรวบรวม) แจ้งให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติและคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบความคืบหน้าในการดำเนินการตรากฎหมายลำดับรองต่อไป

๖.๒ จากนั้นคณะรัฐมนตรีได้เล็งเห็นความสำคัญของการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายเช่นกัน จึงได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ให้ส่วนราชการเร่งรัดดำเนินการตรากฎหมายลำดับรองในส่วนที่ค้างการดำเนินการอยู่ที่ส่วนราชการเกิน ๑ เดือน มีผลใช้บังคับโดยเร็ว (รายงานข้อมูลความคืบหน้าการตรากฎหมายลำดับรองของส่วนราชการต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุก ๓๐ วัน)

๖.๓ เมื่อการติดตามความคืบหน้าการตรากฎหมายลำดับรองด้วยการส่งหนังสือไปยังคณะรัฐมนตรีไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร คณะอนุกรรมการฯ จึงได้ขออนุมัติหลักการจากคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อติดตามด้วยวิธีการส่งหนังสือไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละฉบับโดยตรง แต่เมื่อดำเนินการไปชั่วระยะเวลาหนึ่งก็พบว่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเช่นกัน

๖.๔ การเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงความคืบหน้าในการตรากฎหมายลำดับรอง โดยคณะอนุกรรมการฯ จะพิจารณาเลือกกฎหมายฉบับที่มีผลบังคับใช้มาเป็นระยะเวลาแล้ว แต่ส่วนราชการยังไม่สามารถตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายให้แล้วเสร็จครบถ้วนทุกฉบับ

๖.๕ การติดตามผ่านกลไกการทำงานของคณะกรรมการสามัญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์ ก็จะขอความอนุเคราะห์ให้คณะกรรมการพาณิชย์ การอุตสาหกรรม และการแรงงาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ติดตามการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว

สำหรับการดำเนินการติดตามในปัจจุบัน คณะอนุกรรมการฯ จะติดตามโดยเน้นการเชิญผู้แทนหน่วยงานเพื่อมาชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการฯ ประกอบกับการติดตามโดยอาศัยกลไกการทำงานของคณะกรรมการสามัญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้ มีการทำงานทุกวิธีคู่ขนานกัน เพื่อผลสัมฤทธิ์การติดตามกฎหมายลำดับรอง ซึ่งการดำเนินการติดตามด้วยวิธีการหลายๆ วิธีการ ควบคู่กันไป ส่งผลให้ส่วนราชการเร่งรัดในการตรากฎหมายลำดับรองได้สำเร็จยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ ๓ จากการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองของคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่ผ่านมา มีปัญหา อุปสรรค หรือไม่ อย่างไร

สืบเนื่องจากการตรากฎหมายลำดับรองโดยฝ่ายบริหารนั้นประกอบด้วยกระบวนการหลายขั้นตอนคล้ายคลึงกับกระบวนการตรากฎหมายแม่บทของฝ่ายนิติบัญญัติ ทั้งนี้ จากการติดตามที่ผ่านมานั้น พบว่า ปัญหาหรืออุปสรรคสำคัญที่ทำให้ส่วนราชการไม่สามารถตรากฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จครบถ้วนอย่างรวดเร็ว หรือเป็นไปตามกำหนดเวลาเร่งรัดตามที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลได้ คือ

๑. กฎหมายลำดับรองเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเฉพาะเรื่องที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย และต้องใช้องค์ความรู้ในทางเทคนิคเป็นอย่างมาก ดังนั้น ในการพิจารณา ร่างกฎหมายลำดับรองแต่ละฉบับจึงต้องดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบและต้องใช้เวลาในการดำเนินการเป็นระยะเวลานาน

๒. การที่ส่วนราชการไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมายได้ ทำให้ไม่สามารถออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายได้ อาทิ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบกฎหมายลำดับรองก่อนการประกาศใช้ โดยกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาให้มาจากกรรมการโดยตำแหน่งจำนวนหลายหน่วยงาน แต่กรรมการโดยตำแหน่งดังกล่าวได้มอบหมายให้ผู้แทนเข้าร่วมประชุมแทนตน ส่งผลให้ไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมายดังกล่าวได้ แม้ว่าส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะได้จัดเตรียมร่างกฎหมายลำดับรองไว้เพื่อเสนอคณะกรรมการดังกล่าวเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบเรียบร้อยแล้วก็ตาม

๓. กฎหมายบางฉบับมีผู้รักษาการตามกฎหมายหลายกระทรวง จึงมีหน่วยงานเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ทำให้เกิดปัญหาว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้ริเริ่มหรือเป็นผู้รับผิดชอบหลักหรือเป็นเจ้าภาพในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายในการนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้เชิญทุกหน่วยงานเพื่อร่วมชี้แจง และสามารถทำให้มีเจ้าภาพหลักในการออกกฎหมายลำดับรองแต่ละเรื่องได้

ประเด็นที่ ๔ หากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะพัฒนากระบวนการในการติดตามการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร เพื่อสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรดำเนินการอย่างไร

สำหรับข้อมูลผลการติดตามการตรากฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย สถานะของของการตรากฎหมายลำดับรอง ว่า

๑. สนับสนุนการปฏิบัติตามภารกิจของกรรมาธิการในการติดตามการบังคับใช้กฎหมายของพระราชบัญญัติที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมาธิการของตนได้

๒. เป็นองค์ความรู้ตามความสนใจของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หากสำนักงานฯ สามารถจัดทำเอกสาร รวบรวมประกาศ ระเบียบ ให้อยู่ในเล่มเดียวกัน เนื่องด้วยกฎหมายเปรียบเสมือนแม่กฎหมายลำดับรองเปรียบเสมือนลูก เป็นสิ่งที่มิขึ้นประกอบซึ่งกันและกัน

ภาคผนวก

ง ประมวลภาพการจัดการความรู้

ของสำนักกฎหมาย

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ประเมินภาพการจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. ประเมินภาพการประชุมคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย

ประมวลภาพการจัดการความรู้อองอำนาจกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ประมวลภาพกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๑

ประมอณาภาพการจัดการความร้ของอ้หนักกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ประมอณาภาพกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๑

ประมวลภาพการจัดการความรู้อองสำนักกฎหมาย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ประมวลภาพกิจกรรมชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ครั้งที่ ๒

ประมวลภาพการจัดการความรู้อองสำนักกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

๓. ประมวลภาพการสัมภาษณ์ความเห็นของ นายอัฒก ตั้งคณาภิรักษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการติดตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ภาคผนวก

จ บันทึกข้อความการพิจารณา
ให้ความเห็นชอบรายงานสรุป
การเรียนรู้ เรื่อง “แนวทางการติดตาม
การออกกฎหมายลำดับรอง
เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน
ด้านนิติบัญญัติ”
จากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น
ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

(๔๕)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ที่

วันที่ ๓๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง รายงานองค์ความรู้ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง “แนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ”

เรียน ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

ตามที่ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย ได้มีดำริมอบหมายให้คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ เรื่อง “แนวทางการติดตามการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ” ตามแผนปฏิบัติการการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อจัดทำรายงานองค์ความรู้ดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ รายละเอียดปรากฏตามคำสั่งสำนักกฎหมาย ที่ ๓/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ นั้น

บัดนี้ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักกฎหมาย ได้ดำเนินการจัดทำรายงานองค์ความรู้เรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อจักได้ดำเนินการต่อไป

(นายณัฐพล นันทมานพ ประชุมญาติ)

นิติกรชำนาญการพิเศษ

หัวหน้าคณะทำงาน

เนติพล

(นายทศพร แยมวงษ์)

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

๒๘ ๖๐.๓๖

เจ้าของเรื่อง : นางเกตุจลินท์ วลัยจันทร์
นิติกรชำนาญการ
คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ